

RAPPORT

Supplerande kartlegging av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap i Sogn og Fjordane

Registrering for kommunane Selje, Vågsøy og Bremanger

Ingvild Austad og Leif Hauge

R-NR 5/2008
Avdeling for ingeniør- og naturfag

 HØGSKULEN i
SOGN OG FJORDANE

 HØGSKULEN I SOGN OG FJORDANE		RAPPORT Postboks 133, 6851 SOGNDAL telefon 57676000 telefaks 57676100	
TITTEL Supplerande kartlegging av biologisk mangfald i jordbrukets kulturlandskap i Sogn og Fjordane. Registrering i kommunane Selje, Vågsøy og Bremanger		RAPPORTNR. 5/08	DATO 30.01.08
PROSJEKTTITTEL Supplerande kartlegging av biologisk mangfald i jordbrukets kulturlandskap i Sogn og Fjordane		TILGJENGE	TAL SIDER 56
FORFATTAR Ingvild Austad og Leif Hauge		PROSJEKTTLEIAR/-ANSVARLEG Leif Hauge/Ingvild Austad	
OPPDRAKSGJEVAR Skog og Landskap/Direktoratet for naturforvaltning		EMNEORD Kulturmarkstypar og kulturlandskap	
SAMANDRAG Rapporten presenterer registreringar av 13 kulturlandskapsområde i 3 kommunar i Nordfjord, Sogn og Fjordane. Føremålet med registreringa er å analysere ulike urte- og grasrike eng- og beitesamfunn og utarbeide ei så komplett artsliste som mogeleg for dei ulike lokalitetane.			
SUMMARY This report presents the results of species-registrations at 13 different hay-meadows, pastures and other semi-natural vegetation in 3 municipalities in Sogn og Fjordane county, western Norway. It also contains background information about the different localities, such as history, former traditional use, hydrology and value proposals.			
PRIS	ISSN 978-82-466-0101-6	ANSVARLEG SIGNATUR Tarald Seldal	

Føreord

Seksjon for landskapsøkologi ved Høgskulen i Sogn og Fjordane (HSF) fekk hausten 2005 førespurnad frå dåverande NIJOS, no Skog og Landskap, om å utføre supplerande registreringar av kulturlandskap med høgt biologisk mangfald i Sogn og Fjordane. Tilsvarande registreringar er mellom anna også utført i Agderfylka, Buskerud, Hedmark, Rogaland, Hordaland, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal.

Nasjonalt program for kartlegging og overvaking av biologisk mangfald er oppretta som resultat av stortingsmelding 42 (2000-2001): Biologisk mangfald i kulturlandskapet – sektoransvar og samordning. Kartlegging og overvaking av biologisk mangfald er eit prosjekt under dette nasjonale programmet.

Kartlegginga i 2006-2007 som totalt omfattar inventering av 64 område er i hovudsak utført av førsteamanuensis Leif Hauge og professor Ingvild Austad. Botanikar Brith Natlandsmyr har utført analysar på nokre lokalitetar (urterike enger og beitemarker). Det er brukt materiale frå to mastergradsarbeid ved Universitetet for Miljø og Biovitenskap ved studentane Anne-Lise Koller (Årdal i Selje) og Gunhild Sem (Selja i Selje).

Takk for god hjelp frå Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, landbruksavdelinga og alle kommunar som har kome med tips om aktuelle lokalitetar. Vidare takk til alle grunneigarar og brukarar som gitt løyve til synfaring og registreringsarbeid. Vi vonar at den gjennomgåande positive responsen også gjev seg utslag i interessa for å ta vare på desse biologiske kulturminna i tida framover.

Bileta i rapporten er tekne av prosjektmedarbeidarane. Det er stadvis også nytta biletmateriale frå tidlegare synfaringar og registreringar av områda.

Sogndal, mars 2008

Ingvild Austad og Leif Hauge

Innhald

Føreord	s. 3
Samandrag	s. 5
1. Innleiing	s. 6
1.1 Bakgrunn	s. 7
1.2 Registrering av kulturlandskap i Sogn og Fjordane	s. 7
1.3 Supplerande registrering	s. 8
1.4 Klassifisering og registrering av vegetasjon og kulturlandskap	s. 9
1.5 Metodar	s. 10
2. Lokalitetar	s. 11
2.1 Oversikt over lokalitetar	s. 11
01. Skårbø	s. 13
02. Årdal	s. 16
03. Hoddevik 1	s. 19
04. Hoddevik 2	s. 22
05. Hoddevik 3	s. 24
06. Hoddevik 4	s. 26
07. Selja	s. 28
08. Hovden	s. 31
09. Drage 1	s. 34
10. Drage 2	s. 36
11. Grotle	s. 38
12. Heggedal 1	s. 41
13. Heggedal 2	s. 43
3. Oppsummering	s. 45
4. Referansar	s. 46
5. Vedlegg	s. 49

Samandrag

Dette er ein delrapport frå det omfattande prosjektet om kartlegging av verdiar i kulturlandskapet som inngår i det nasjonale programmet for kartlegging og overvaking av biologisk mangfald. Oppdragsgivar har vore NIJOS, seinare Skog og Landskap. Ansvaret for prosjektet vart i 2007 overteke av Direktoratet for Naturforvaltning.

Ein av hovudmålsetjingane for prosjektet har vore å auke kunnskapen om det biologiske mangfaldet i Sogn og Fjordane og få ein best mogleg oppdatert oversikt over semi-naturlege vegetasjonstypar og heilskaplege ”tradisjonelle” kulturlandskap som finst i fylket.

Totalt er det registrert 64 område i Sogn og Fjordane. Data for dei 40 høgast prioriterte områda er lagde inn på DN sin kulturlandskaps-/naturdatabase operert via internett. Det er og utarbeidd ein rapport som summerer opp hovudresultata av kartlegginga i Sogn og Fjordane (Hauge og Austad 2008). Denne rapporten presenterer registrerte lokalitetar i kommunane Selje, Vågsøy og Bremanger.

Det er utarbeidd tilsvarande rapport for kommunane Flora, Førde, Gloppen og Stryn (Hauge et al. 2008) og ein for Balestrand, Vik, Leikanger, Sogndal, Luster, Lærdal, Aurland og Årdal (Hauge & Austad 2008).

Kap 1. Innleiing

1.1 Bakgrunn

Seksjon for landskapsøkologi ved HSF fekk hausten 2005 førespurnad frå dåverande NIJOS, no Skog og Landskap, om å utføre supplerande registreringar over kulturlandskap med høgt biologisk mangfald i Sogn og Fjordane. Tilsvarande registreringar er også utført i Agderfylka, Buskerud, Hedmark, Rogaland, Hordaland, Sør-Trøndelag og delar av Møre og Romsdal.

Nasjonalt program for kartlegging og overvaking av biologisk mangfald er oppretta som resultat av stortingsmelding 42 (2000-2001): "Biologisk mangfald – sektoransvar og samordning". "Kartlegging og overvaking av biologisk mangfald i kulturlandskapet" er eit prosjekt under dette nasjonale programmet.

Den supplerande kartlegginga av biologisk mangfald i kulturlandskapet skal, saman med eksisterande kartlegging (kommunekartlegginga og Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap), danne eit grunnlag for vidare "mål og prioriteringar for biologisk verdifulle kulturlandskap til bruk på ulike myndighetsnivå og innan ulike sektorar med aktivitetar som omhandlar jordbrukets kulturlandskap" (Styringsgruppa 29.08.03). Prosjektet skal derfor supplere naturtyperegistreringa som allereie er gjennomført i kommunane og sikre at:

- særleg viktige semi-naturlege (kulturpåvirka) vegetasjonstypar blir tilfredsstillande registrerte

- potensielt viktige (A- og B-område), men tidligare ikkje kartlagde område vert kartlagde, dvs. at dei viktigaste "hola" i eksisterande oversikt blir tetta.

Metodikk og retningslinjer for registreringa er gitt i "Felthåndbok for kartlegging av biologisk mangfald i jordbrukets kulturlandskap" utarbeidd av DN. I vårt arbeid har me nytta versjon "06.06.05". I denne felthandboka er metodikk og kriterium for registreringa utdjupa.

Føremålet med den supplerande registreringa er å:

- Lokalisere, registrere og vurdere eit utval av kulturmarkstypar med høgt biologisk mangfald
- Registrere ein del sentrale fysiske og økologiske parametarar
- Beskrive sentrale kulturspor i området
- Gje ei kort verdivurdering av inngrep og trugsmål

For verdivurdering av lokalitetane er desse krava nytta: A-område har nasjonal interesse, B-område har regional interesse og C-område har lokal interesse.

I tillegg har det vore viktig å samle, samordne og systematisere ein del eksisterande registreringar, gje ei oppdatering samt å gje prioriteringar.

I løpet av prosjektperioden er det kome ein ny St.prp. (nr.1, 2004-2005) der "LMD legg opp til ein styrkt og samla strategi for å ta vare på viktige kulturlandskap og verne dyrka og dyrkbar jord". Eitt av tre fastsette hovudmål er at "Spesielt verdifulle kulturlandskap skal vere dokumenterte og fått ein særskilt forvaltning innan 2010". På grunnlag av dette har eit breitt samansett utval frå Statens landbruksforvaltning, Direktoratet for naturforvaltning og Riksantikvaren arbeidd fram publikasjonen "Spesielt verdifulle kulturlandskap, utvalde jordbrukslandskap" (Børset & Puschmann 2007). Her konkluderer ein med at kring 100 av dei

mest representative kulturlandskapsområda i Norge bør få ei spesiell oppfølging, både forvaltningsmessig, juridisk, økonomisk og tidsmessig.

I fyrste omgang (hausten 2007), har Miljøverndepartementet (MD) og Landbruks- og matdepartementet (LMD) bestemt at 20 område i jordbrukets kulturlandskap med store biologiske og kulturhistoriske verdiar skal veljast ut og gjevast spesiell forvaltning. Ein tek sikte på å velje ut eitt område i kvart fylke i løpet av 2008.

Frå 2005 har LMD oppfordra kommunane til å registrere og prioritere viktige område for jordbruk og kulturlandskap, sokalla ”kjerneområde landbruk” i arealforvaltninga.

1.2 Registrering av kulturlandskap i Sogn og Fjordane

Tradisjonelle semi-naturlege vegetasjonssamfunn med høgt biologisk mangfald er viktige element i kulturlandskapet i Sogn og Fjordane. Så tidleg som i 1986 vart ”Samarbeidsgruppa for kulturlandskap i Sogn og Fjordane - bruk og vern”, oppretta. Gruppa som vart skipa etter initiativ frå Sogn og Fjordane distriktshøgskule, var den første av sitt slag i landet. Fylgjande etatar var med: Fylkesmannen i Sogn og Fjordane med miljøvernavdelinga, Sogn og Fjordane fylkeskommune med kulturavdelinga og planavdelinga, Fylkeslandbrukskontoret i Sogn og Fjordane og Sogn og Fjordane distriktshøgskule. Ein nasjonal konferanse vart arrangert i 1987 og i åra frå 1988 til 1993 fekk me den første registreringa av kulturlandskapet i Sogn og Fjordane (Fylkeskultursjefen et al. 1987, Austad et al. 1993a).

Alle dei 26 kommunane i fylket var med i undersøkinga. Totalt vart 432 typeområde (15-20 verdifulle område i kvar kommune) valde ut og presenterte i rapportar (<http://sognogfjordane.miljostatus.no/>). Desse områda var nokre av dei beste og mest representative ein den gong fann i kommunane. I utvalet av område vart det lagt vekt på autensitet (eldre kulturlandskap og driftsteknikkar), kvalitet (velstelte område i bruk, artsrike og/eller karakteristiske kulturmarker, typiske for fylket), variasjon (kulturmarker, tekniske strukturar og bygningar) og heilskap (gards- og stølsområde) (Austad & Hauge 1989, Austad et al. 1993a og b).

Samstundes med denne registreringa vart det også gjennomført vegetasjonsøkologiske registreringar av ulike kulturmarker som hagemark, m.a. einerbakkar og bjørkehagar (Austad 1985a, Austad & Hauge 1990, Hauge 1998), av urterike slåtteenger, av styvingstre (Austad 1985a, b), haustingsskogar (Austad et al. 1985, Austad og Skogen 1990), og av lauvenger (Austad & Losvik 1998). I tillegg finst tidlege undersøkelser av vestnorske, urterike engsamfunn (Lundekvam & Gauslaa 1986, Losvik 1988 og 1993).

I den nasjonale registreringa av verdfulle kulturlandskap som vart sett i gang i 1991, og avslutta i 1994, vart seks område i Sogn og Fjordane peika ut. Dette var: Hoddevik/Fure i Selje kommune (fig. 1), Utvær i Solund kommune, Hjellesetra i Eid kommune, Grinde og Grindsdalen i Leikanger kommune, Midtre Lærdal i Lærdal kommune og Nærøyfjorden i Aurland kommune (Direktoratet for naturforvaltning 1994).

Fig. 1. Hoddevik i Selje kommune var saman med Fure på Stadlandet eitt av seks område som vart peika ut i den nasjonale registreringa av verdifulle kulturlandskap i 1994. Foto: Ingvild Austad.

1.3 Supplerande registrering

I forkant av den registreringa som her ligg føre, vart det utarbeidd eit framlegg om supplerande, potensielt viktige kulturlandskapsområde i dei tre vestlandsfylka Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane. Ei gruppe samansett av fagtilsette ved Universitetet i Bergen og Høgskulen i Sogn og Fjordane utarbeidde prioriterte område for supplerings- og registreringa av tidlegare kulturlandskaps-registreringar (Austad et al. 2004).

Her vart det tilrådd at ein i oppfyljingsarbeidet skulle supplere med delområde som omfatta lyngheilokalitetar, kulturlandskap på øyar langs kysten, område langs Fjærlandsfjorden, beiteområde i Lærdal, høgdegardar i Flåm m.m.. Suppleringskartlegginga har fanga opp lokalitetar frå dei fleste av desse områda (Hauge og Austad 2008a, Hauge et al. 2008, Hauge og Austad 2008b).

Nokre av lokalitetane i denne rapporten tek utgangspunkt i tidlegare registrerings- og forskingsprosjekt, spesielt i registreringsprosjektet "Kulturlandskap og kulturmarkstypar i Sogn og Fjordane, bruk og vern" (Austad, Hauge & Helle 1993 a,b). Nokre er også nasjonalt prioriterte område i kulturlandskapsamanheng, m.a. Hoddevik i Selje (Direktoratet for Naturforvaltning 1994).

Nokre av områda i denne rapporten er også med i registreringa "Artsrike slåtte- og beiteenger i Sogn og Fjordane, status for eit utval av lokalitetar" (Hauge et al. 2005), eit prosjekt som har vore gjennomført ved Seksjon for landskapsøkologi ved HSF.

Mary Holmedal Losvik har undersøkt fleire kystnære enger, m.a. Grotle (Losvik 2003 a,b). Det er også utført ein del registreringsarbeid i samband med forvaltning av kystenger, spesielt

i Selje (Skogen & Odland 1991). Det er også gjennomført ulike prosjekt i forvaltnings-sammenheng. To masteroppgåver ved UMB omhandlar Selja og Årdal i Selje kommune (Seim 2007, Koller in prep.).

1.4 Klassifisering og registrering av vegetasjon og kulturlandskap

Inndelinga av Norge i store og samanhengjande landskapsregionar har føregått sidan 1989 med revisjon fleire gonger. Ei opplisting og gjennomgang av 45 landskapsregionar i landet vart ferdig i 2005 (Puschmann 2005). For Sogn og Fjordane er det 7 regionar: Lågfjellet i sør-Norge (22,3%), Høgfjellet i sør-Norge (11,8%), Breane (8,3%), Kystbygdene på Vestlandet (6,4%), Ytre fjordbygder på Vestlandet (6,9%), Midtre bygder på Vestlandet (20,2%) og Indre bygder på Vestlandet (24,1%). Selje, Vågsøy og Bremanger ligg i regionen "Kystbygdene på Vestlandet".

Nasjonalatlas for Norge, Vegetasjon (Moen 1998) gjev ei skildring av utbreiinga og regionale variasjonar til vegetasjonen i Norge. Gjennom ulike kartpresentasjonar vert viktige økologiske faktorar som påverkar vegetasjonen presenterte. Eit variert naturgrunnlag og ulik bruk forklarar utviklinga av ulike typar kulturlandskap i kyststrok og i innlandet. Alle lokalitetane som er skildra i denne rapporten er plasserte i vegetasjonssonar og vegetasjonsseksjonar etter denne inndelinga. Det er i fyrste rekkje sona "Boreonemoral vegetasjonssone, Bn-O3t" og seksjonen "Sterkt oseanisk, O3t" som dekkjer kommunane Selje, Vågsøy og Bremanger.

Vegetasjonstypar i Norge (Fremstad 1997) gjev ein oversikt over både tilsynelatande urørde vegetasjonstypar og kulturbetinga vegetasjon basert på plantesosiologisk klassifisering. Vegetasjonen blir her inndelt i 26 grupper (A- X). Dei aller fleste vegetasjonssamfunna i Norge er meir eller mindre påverka av menneskeleg aktivitet, men dei tydelegast kulturbetinga gruppene er G-seksjonen "Kulturbetinga engvegetasjon" og H-seksjonen "Kystlyngheivevegetasjon". Dei forskjellige habitata som er skildra i dei ulike områda, er typeklassifisert etter Fremstad sin inndeling. Elles arbeider artsdatabanken med ein ny inndeling av naturtypar i Norge (ferdig i 2008). I dette arbeidet blir det og fokusert på kulturmarker og kulturlandskap.

Mange typar kulturbetinga engvegetasjon er i dag truga. Enger og beitemarker er forma av langvarig slått og/eller beiting. Dei mest artsrike typane har utvikla seg på mark som er hausta, men ikkje pløgd. Rapporten "Truete vegetasjonstyper i Norge" (Fremstad & Moen 2001) gjev ei oversikt over slike vegetasjonstypar som er truga på kort og lang sikt. Kulturbetinga engvegetasjon er ein av 10 grupper som blir vurdert i høve til ulike trugslar (Moen et al. 2001). Både typar som er spesielt utsette eller som har spesielle kvaliteter, m.a. som inneheld raudlista artar, er skildra. Ikkje berre gardslandskapet men også stølslandskapet er eit kompleks av kulturbetinga vegetasjonstypar som er akutt truga av bruksendringar. Generelt er kunnskapen om kulturbetinga vegetasjon mangelfull.

Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker (Norderhaug et al. 1999) samanstillar kunnskap om korleis dei gamle kulturmarkene skal stellast dersom habitata skal oppretthaldast over tid. Her blir det og gjeve ei oversikt over typar og førekomst av vanlege norske kulturmarker, historisk tradisjonell bruk, trugsmål og innspel til skjøtsel og restaurering. I boka er det også forsøk på standardisering av omgrep og nemningar.

For Sogn og Fjordane er det ulike strategiske planarbeid som omtalar og støttar tiltak for oppretthalding av tradisjonelle kulturlandskap og kulturmarker, m.a. "Fylkesdelplan for

landbruk”, ”Fylkesdelplan for arealbruk” og ”Strategi og handlingsplan for kulturlandskap i Sogn og Fjordane” (Fylkesmannen i Sogn og Fjordane 2002).

”Regionalt miljøprogram for Sogn og Fjordane” (Fylkesmannen i Sogn og Fjordane 2004) fokuserer på landbruket sin produksjon av miljøgode. Fleire av ordningane er nye i den forstand at dei både stimulerer til endra haldningar og til handlingar på område som ikkje tidlegare har vore så påakta innan moderne landbruk. Dette gjeld til dømes ordningar med støtte til styrt beiting, beitedyr i verneområde, tilskot til vedlikehald av styvingstre, til slått i brattlendt mark, til steingardar, til kulturminne og til artsrik eng og beite. For å få tilgang til fleire av desse midlane er det naudsynleg med ”Miljøplan II” som har fokus i miljøplanarbeidet på einskilde bruk. Verkemidla i programmet skal vere generelle og utbetalte til alle landbruksføretak som får produksjonstilskot i motsetnad til dei spesielle miljøtiltaka i landbruket (SMIL) som vert betalte etter søknad og skjønsmessig individuell handsaming. For 2006 var den økonomiske råma for Regionalt miljøprogram i Sogn og Fjordane ca. 25 millionar kroner.

1.5 Metodar

Før feltarbeidet starta opp vart aktuelle kulturlandskapslokalitetar vurderte. Dette inkluderte gjennomgang av tidlegare registrerte eng- og beitelokalitetar, spesielt i samband med prosjekta ”Kulturlandskap i Sogn og Fjordane, bruk og vern”(1988-93) (Austad et al. 1993a, b) og ”Artsrike slåtte- og beiteenger i Sogn og Fjordane, status for eit utval av lokalitetar” (Hauge et al. 2005).

Det har også vore eit samarbeid med Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, landbruksavdelinga og dei fleste kommunane i fylket for å finne fram til aktuelle nye lokalitetar. Landbruksavdelinga sendte ut invitasjon til alle kommunane i fylket om å kome med attendemeldingar om 5-6 aktuelle lokalitetar i kvar kommune. På bakgrunn av desse informasjonane saman med fleire konkrete tips frå landbruksavdelinga, vart mange av desse områda oppsøkte i 2007. Ikkje alle desse områda er tekne med i suppleringsrapportane.

Lokalitetane er valde ut frå kvalitetar som biologisk mangfald, hevd og kulturhistorisk tradisjon (kulturmark prega av tradisjonelle driftsteknikkar). I tillegg har ein prøvd å velje ut representative område langs ein gradient frå kyst til innland. Ein har i utgangspunktet avgrensa lokalitetane til å femne om ein kulturmarkstype. Stadvis omfattar registreringane likevel heilskaplege område, som til dømes heile innmarka på ein gard, ei øy o.s.b. Andre stadar er ulike delområde slegne saman til eit større heilskapleg område.

Det er ikkje gjennomført samtalar med grunneigarar og gardbrukarar på alle områda, men for nokre område har grunneigarane kome med historisk bakgrunnsmateriale. Denne informasjonen er delvis sjekka opp mot historisk kjeldemateriale. For lokalitetane er det gjort vegetasjonsanalysar, registrering av hevd og av ulike økologiske forhold. Fokus har og vore på fysiske strukturar som steingardar, rydningsrøyser m.m.

Alle førekomande karplanter på lokalitetane er registrerte i krysslister, stadvis kan det inngå mosar og artar frå tidlegare registreringar. Nomenklaturen for fylgjer Lid & Lid 2005, 7. utgåva. Mosar, alger og sopp (inkludert beitemarkssopp) er i hovudsak ikkje inkluderte i registreringa.

2.0 Lokaltetar

2.1 Oversikt over lokalitetar

Totalt vart det sommaren 2006 og 2007 gjort inventeringar av 13 lokalitetar i Selje, Vågsøy og Bremanger; dei fleste naturenger og beitemarker. Lokalitetane er opplista i tabell 1 og kartfesta i figur 2. For verdivurdering av lokalitetane er desse krava nytta: A-område har nasjonal interesse, B-område har regional interesse og C-område har lokal interesse.

Fleire av lokalitetane i denne registreringa er oppsøkte tidlegare, stort sett i samband med prosjektet "Kulturlandskap i Sogn og Fjordane, bruk og vern frå 1987-1993. Ein del nye lokalitetar er kome til gjennom observasjonar, feltarbeid og innspel frå landbruksavdelinga hjå Fylkesmannen og kommunane i fylket.

Tabell 1. Dei ulike A, B og C- lokalitetane presenterte i denne rapporten.

	Lokalitetar	Kommune	Kulturmarkstype	DN-Kode	Vurd.
01	Skårbø	Selje	Kalkrik eng og naturbeitemark	D 08 og D 04	A
02	Årdal	Selje	Slåttemark og naturbeitemark	D 01 og D 04	A
03	Hoddevik 1	Selje	Kalkrik eng og naturbeitemark	D 01 og D 04	A
04	Hoddevik 2	Selje	Naturbeitemark	D 04	B
05	Hoddevik 3	Selje	Naturbeitemark	D 04	B
06	Hoddevik 4	Selje	Naturbeitemark	D 04	C
07	Selja	Selje	Heilskapleg kulturlandskap		B
08	Hovden	Selje	Naturbeitemark	D 04	B
09	Drage 1	Selje	Naturbeitemark	D 04	C
10	Drage 2	Selje	Slåttemark	D 01 og D 04	C
11	Grotle	Bremanger	Slåttemark	D 01	B
12	Heggedal 1	Vågsøy	Slåttemark og naturbeitemark	D 01 og D 04	C
13	Heggedal 2	Vågsøy	Hagemark	D 04	C

Figur 2. Oversikt over registrerte kulturlandskapsområde i Ytre Nordfjord.

01. Skårbø

Lokalitetsnamn:	Skårbø
Dato	01.08.2005, 27.07.06 og 28.07.06
UTM	LP 3075 68882
Kartblad	1119 III, Vanylven
Verdi	A
Naturtype	Kalkrik eng (D08) og naturbeitemark (D04)
Areal	50 daa
Kommune	Selje
Inventør	Ingvild Austad og Anne-Lise Koller

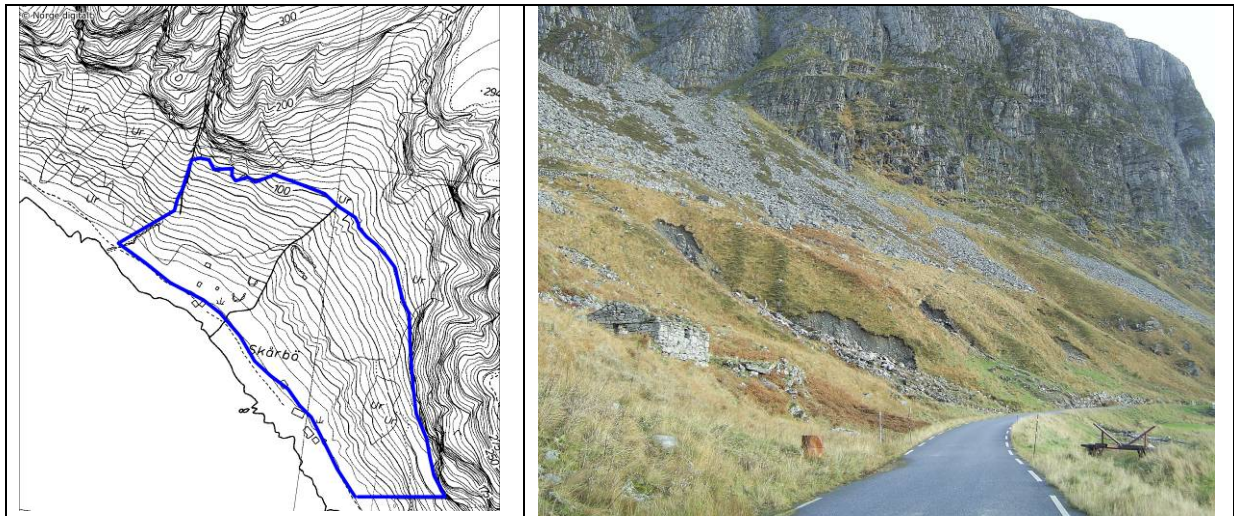

Fig. 3. Avgrensing og foto av området.

Hovudtype: ”Anna haustingslandskap i utmark”, kalkrik eng (fig. 3).
Landskapsregion 20, Kystbygdene på Vestlandet. Region 6, Bremangerlandet/Stad.

Beskrivelse: Skårbø ligg på sør-aust sida av Stadlandet, ca. 4-5 km nordvest for Selje sentrum, sør-vest eksponert under bratte fjell. Området har truleg hatt tidleg busetjing då det er gjort fornminnefunn på garden. Eldste skriftlege kjelde nemner garden i skattemanntalet frå 1563.

Garden er i dag bufast med kystgeitproduksjon. Bygningsmiljøet er samansett av eit nyare våningshus, og to uthus/fjøs som er delvis restaurerte steinbygningar. Dagens tun er omgitt av fulldyrka eng (tidlegare åkerareal) på nedsida av vegen, og naturenger/beitemark (tidlegare slåttemark) på oversida av vegen. Området som grensar opp mot «fjellet» Geitahornet (474 meter), har tidlegare vore viktig innmarksareal på garden. Marka er svært bratt med ein helling på mellom 35 og 40°. Berre eit lite areal sentralt i naturengene har svakare helling (25-27°) og har tidlegare vore nytta til åker. Engene har tidlegare vore slått med ljå. I dei siste 20 åra har engene berre vorte svakt beita av kystgeit. I 2006 talde kystgeitbestanden 60 dyr inkludert kje (Natlandsmyr og Austad 2005).

Naturengene er oppdelte av ur/rasmark særleg i dei høgareliggjande områda, og det finst parti med grasdekka blokkmark (tidlegare skrapslåttemark) mellom dei meir typiske

slåttemarksareala. Naturengene vekslar mellom mindre forhøgningar og søkk og har ravinepreg. Naturengene har stadvis fått oppslag av røsslyng (*Calluna vulgaris*) hovudsakleg i dei høgastliggjande partia og av einstape (*Pteridium aquilinum* ssp. *aquilinum*) som veks i store samlingar i søkk. Naturengene framstår slik sett som mosaikk med urtedominerte parti der kystgriseøyre (*Hypochaeris radicata*), jordnøtt (*Conopodium majus*), blåknapp (*Succisa pratensis*) og gjeldkarve (*Pimpinella saxifraga*) er typiske innslag, grasdominerte parti med englodnegras, krattlodnegras (*Holcus lanatus*, *H. mollis*) og hestehavre (*Arrhenatherum elatius*), og parti med meir røsslyng-eller einstapedominans. I dei to sistnemnde tilfella er likevel mykje av engfloraen framleis til stades. De finst også kantsoner mot meir blokkrike parti og område med grunt jordsmonn/blokkmark der det m.a. er oppslag av ulike bregneartar. Vegetasjonen er gjennomgåande kraftigare i dei fuktige søkka.

Naturengene har fleire hundre års kontinuitet som slåttemark. Vegetasjonen er artsrik og baserik. Innslaget av orkidèartar er høgt. Her veks fleire orkidèartar som grov- og vanleg nattfiol (*Platanthera montana*, *P. bifolia*), stortveblad (*Listera ovata*), flekkmariland (*Dactylorhiza maculata*) og engmailand (*Dactylorhiza incarnata*). Einskilde orkidèartar som stortveblad finst også i attgroande parti og under einstapen. Talet på stortveblad er svært høgt og tel ein-skilde stadar meir enn 200 eksemplar. Elles har området ein rik og variert engflora.

Kulturspor: Nedanfor vegen mot nord-vest finst murar etter to bygningar (tidlegare gard/husmannsplass) og i bakkane over tunet i nord-aust finst restar etter to steinbygningar. Det eine som ligg sentralt i naturengene, er truleg eit gammalt sommarfjøs. Elles finst steingardar, rydda, inngjerda og oppmurte små åkerareal på oversida og nedsida av sommarfjøsset, og ein inngjerda åker/hage nede ved vegen. Også mindre steinopplegg finst, slike som løypestrengfeste, steingjerde, rydningsrøyser og steinsette bekkeløp.

Verdivurdering: Området har stor artsvariasjon (engartar) og stor grad av autensitet. Innslaget og talet på individ av orkidèar gjer området spesielt. Men drifta er svak, og området er prega av suksesjon og tidleg attgroing. For sterk drift (intensivt beite) er ikkje tilrådd, men ljåslått kvart andre eller tredje år med fjerning av biomasse, kan vere eit positivt tiltak for å ta vare på den spesielle vegetasjonen. I tillegg må dagens husdyrbeite halde fram, men for intenst beite kan føre til tråkkskader og erosjon. Området er svært bratt og vanskeleg å drive. Det har stor nasjonal verdi.

Vegetasjon:

Vegetasjonstype	G 11: Vekselfuktig, baserik eng (100%)
Vegetasjonsgeografisk region	Boreonemoral vegetasjonssone, Bn-O3t
Vegetasjonsseksjon	Sterkt oseanisk, O3t

Markeigenskapar:

	%-del	%-del	%-del
Jordfuktigheit	turr: 65	veksselfuktig: 30	frisk: 5
Baserikheit	fattig: 0	intermediær: 20	rik: 80
Næring	fattig: 65	intermediær: 33	rik: 2

Tilstand: Svak hevd. Tidleg suksesjon med attgroing av røsslyng (turre parti) og av einstape (frodigare og friskare parti).

Dagens bruk: Svak hevd, delvis brukt til geitebeite.

Tidlegare bruk: Slåttemark inkludert skrapslåttemark.

Inngrep: Ingen. Spor etter eit mindre steinuttak i utkanten av området i nordvest. Tidleg erosjonsfase og noko utrasing i ravinane.

Artsliste:

Achillea vulgaris, *Agrostis capillaris*, *Alchemilla alpina*, *Alchemilla* sp., *Angelica sylvestris*, *Anemone nemorosa*, *Anthoxanthum odoratum*, *Anthyllis vulneraria* ssp. *vulneraria*, *Anthyrium filix-femina*, *Arrhenatherum elatius*, *Avenula pubescens*, *Antennaria dioica*, *Bartsia alpina*, *Betula pubescens* ssp. *pubescens*, *Blechnum spicant*, *Brachypodium sylvaticum*, *Calluna vulgaris*, *Campanula rotundifolia*, *Carex binervis*, *Carex echinata*, *Carex ovalis*, *Carex pallescens*, *Carex panicea*, *Carex pilufera*, *Carex pulicaris*, *Carex nigra*, *Cirsium heterophyllum*, *Cirsium palustre*, *Clinopodium vulgare*, *Conopodium majus*, *Dactylorhiza maculata*, *Dactylorhiza* sp., *Dactylus glomerata*, *Danthonia decumbens*, *Deschampsia cespitosus*, *Deschampsia flexuosa*, *Digitalis purpurea*, *Dryopteris filix-mas*, *Empetrum nigrum* ssp. *nigrum*, *Erica tetralix*, *Equisetum sylvaticum*, *Euphrasia stricta*, *Festuca ovina*, *Festuca pratensis*, *Festuca rubra*, *Festuca vivipara* ssp. *vivipara*, *Filipendula ulmaria*, *Geranium sylvaticum*, *Geum rivale*, *Hieracium pilosella*, *Hieracium vulgatum*, *Holcus lanatus*, *Holcus mollis*, *Hypericum maculatum*, *Hypericum pulcrum*, *Hypochaeris radicata*, *Juncus articulatus*, *Juncus conglomeratus*, *Juncus squarrosus*, *Juniperus communis*, *Lathyrus pratensis*, *Leontodon autumnalis*, *Listera ovata*, *Lotus corniculatus*, *Luzula congesta*, *Luzula multiflora*, *Luzula sylvatica*, *Molinia caerulea*, *Nardus stricta*, *Narthecium ossifragum*, *Omalotheca sylvatica*, *Pedicularis sylvatica*, *Pimpinella saxifraga*, *Plantago lanceolata*, *Platanthera bifolia*, *Platanthera montana*, *Poa pratensis*, *Poa trivialis*, *Polygala serphyllifolia*, *Potentilla erecta*, *Pteridium aquilinum*, *Primula vulgaris*, *Prunella vulgaris*, *Ranunculus acris*, *Ranunculus repens*, *Rhinanthus minor*, *Rosa mollis*, *Rubus idaeus*, *Rumex acetosa*, *Rumex obtusifolius*, *Saxifraga aizoides*, *Silene dioica*, *Silene vulgaris*, *Solidago virgaurea* ssp. *virgaurea*, *Sorbus aucuparia*, *Succisa pratensis*, *Taraxacum* sp., *Tragopogon pratensis*, *Trifolium pratense*, *Trifolium repens*, *Vaccinium myrtillus*, *Vaccinium uliginosum*, *Vaccinium vitis-idaea*, *Valeriana sambucifolia*, *Veronica chamaedrys*, *Veronica officinalis*, *Vicia cracca*, *Vicia orobus*, *Vicia sepium*, *Viola riviniana*.

02. Årdal

Lokalitetsnamn:	Årdal
Dato	06.06 og 07.06
UTM	LP 3065 68886
Kartblad	1119 III, Vanylven
Verdi	A
Naturtype	Slåttemark (D1) og naturbeitemark (D4)
Areal	75 daa
Kommune	Selje
Inventør	Anne-Lise Koller og Ingvild Austad

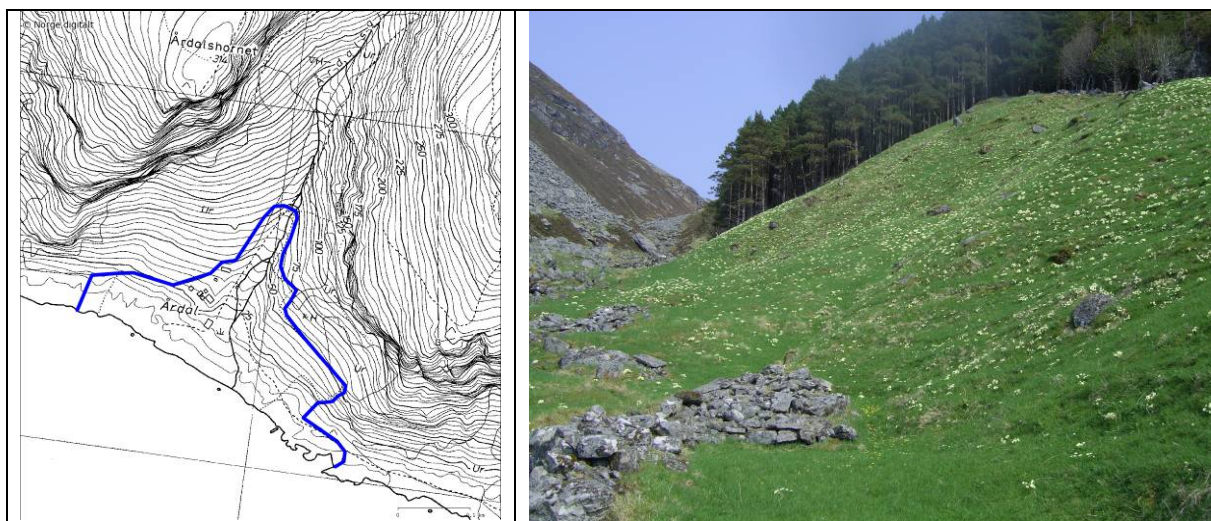

Fig. 4. Avgrensing og foto frå området.

Hovudtype: Gardslandskap, slåttemark og naturbeitemark (fig. 4).

Landskapsregion 20, Kystbygdene på Vestlandet. Region 6, Bremangerlandet/Stad.

Beskrivelse: Garden Årdal ligg på sør-aust sida av Stadlandet, ca. 5-6 km nordvest frå Selje sentrum, sør-vest eksponert under bratte fjell. Berggrunnen er oppbygd av mylonittisk gneis. Det er gjort fornminnefunn både i fjellområda nær garden og på nabogarden Skårbø. Eldste skriftlege kjelde nemner garden i Bispejordboka for Bergen bispedømme i 1585. Men garden er truleg eldre enn dette. Garden er omskriven av Helle (1992a) og av Koller (in prep).

Garden vart fråflytta i 1957 og drifta lagt ned. Garden er veglaus og straumlaus. Åker- og engareal har vore manuelt drive. Garden og driftsareala ligg som intakt/»frose» kulturlandskap frå tidlegare tider. Innmarksareala har seinare vorte beita, delvis av geit, delvis av sau. Innmarksareala er delt i to av ei mindre elv. Bygningsmiljøet er i dag samansett av to, relativt dårleg vedlikehaldne våningshus, ein utedo og eit restaurert geitefjøs. Garden er privateigd, men vert i dag disponert av «Årdalens Venner».

Dagens tun er omgitt av bratte naturenger (helling 35-45°) på oversida, medan areala nede ved sjøen er noko flatare. Her er det og fuktigare. Innmarksareala grensar opp mot Geitahornet (474 meter). Dei høgastliggjande innmarksareala under fjellet i aust vart planta til med m.a. lerk, furu og gran i 1930-åra. Det finst fleire små, tidlegare åkerareal spreidde i naturengene

og mosaikkstrukturen er svært finmaska. Åkerareala har svakare helling (25-27 °) enn engareala. Langs elva finst det relativt store parti med grasdekka blokkmark (tidlegare skrapslåttemark) mellom dei meir typiske tidlegare slåttemarkareala og dei rydda små-åkrane. Naturengene framstår med mindre forhøgningar og søkk og har stadvis ravinepreg. Naturengene (både dei sentrale slåttemarkene/slåtteengene og dei tidlegare åkerareala) har stadvis etterkvart fått oppslag av einstape (*Pteridium aquilinum* ssp. *aquilinum*). Naturengene framstår slik sett som ein mosaikk med urtedominerte parti der kusymre (*Primula vulgaris*) og jordnøtt (*Conopodium majus*) er eit sterkt fargeinnslag om våren, og med kystgrisøre (*Hypochaeris radicata*) om sommaren, særleg på dei mindre forhøgningane, og med grasdominerte parti med englodnegras (*Holcus lanatus*) og krattlodnegras (*H. mollis*) særleg i søkk og på tidlegare åkerareal, og parti med meir einstapedominans.

Vegetasjonen er gjennomgåande kraftig utvikla i fuktige søkk, men her finst også kantsoner mot meir blokkrike parti og område med grunt jordsmonn. Naturengene har fleire hundre års kontinuitet som engareal. Det er eit relativt stort innslag av meir basekrevjande artar som hestehavre (*Arrhenatherum elatius*) og dunhavre (*Avenula pubesens*), og spreidde innslag av heiblåfjør og storblåfjør (*Polygala serphyllifolia* og *P. vulgaris*), vill-lin (*Linum catharticum*), fagerperikum (*Hypericum pulcrum*), lundgrønnaks (*Brachypodium sylvaticum*), hjertegras (*Briza media*), loppestarr (*Carex pulicaris*), kamgras (*Cynosurus cristatus*), knegras (*Danthonia decumbens*), lodnerublom (*Draba incana*) og flekkmarihand (*Dactylorhiza maculata*). I dei siste åra har engareala hatt svak hevd dvs. dei har berre vorte beita av kring 30 sauer i sommarmånadene, og av og til av kystgeit.

Kulturspor: Steinopplegga er mange. Nokre er frå 1800-talet, men dei fleste er langt eldre. Det finst steingardar og bakkemurar, inngjerda og oppmurte små åkerareal, løypestrengfeste, rydningsrøyser, steinstolpar til gjerdefunksjon (mellom anna finst det ein inngjerda, liten hage på framsida av det eine våningshuset), klopper og hellelagde stiar. Fleire murar/tufter står att etter eldre bygningar.

Verdivurdering: Årdal utgjer eit heilskapleg kulturlandskap med unik grad av autensitet og med stor kulturhistorisk verdi og utan spor etter nyare inngrep. Området har lokal, regional og nasjonal verdi. Området har for svak hevd i dag. Meir intensivt beite kan tilrådest på dei lågareliggjande, relativt flate areala, sjølv om ljåslått bør føretrekkjast. Dei bratte skråningane bør ikkje ha sterkare beitepress. Her kan ljåslått andre eller tredje kvart år med fjerning av biomassen vere eit positivt tiltak for å ta vare på, og utvikle vegetasjonen. Delar av området er likevel svært bratt og for mykje trakk og aktivitet kan føre til erosjon.

Vegetasjon:

Vegetasjonstype	G 4b: Frisk fattigeng, jordnøttutforming (80%) G 11: Vekselfuktig, baserik eng (20%)
Vegetasjonsgeografisk region	Boreonemoral vegetasjonssone, Bn-O3t
Vegetasjonsseksjon	Sterkt oseanisk, O3t

Markeegenskapar:

	%-del	%-del	%-del
Jordfuktigheit	turr: 80	vekselfuktig: 15	frisk: 5
Baserikheit	fattig: 75	intermediær: 15	rik: 10
Næring	fattig: 65	intermediær: 20	rik: 15

Tilstand: Tidleg suksesjon med attgroing av einstape i søkk og i parti med tjukkare jordsmonn, delvis på åkerareal.

Dagens bruk: Svak til moderat hevd. Sauebeiting, av og til geitebeiting.

Tidlegare bruk: Slåttemark inkl. skrapslåttemark. Tidlegare åkerareal.

Inngrep: Mindre plantefelt frå kring 1930. Tilplantinga er ein del av garden sin historie frå den perioden det var viktig å vere sjølvforsynt med tømmer/bygningsmateriale.

Artliste:

Achillea ptarmica, Achillea vulgaris, Agrostis capillaris, Ajuga pyramidalis, Alchemilla alpina, Alchemilla sp., Allium ursinum, Angelica sylvestris, Anthoxanthum odoratum, Anthyrium filix-femina, Arrhenatherum elatius, Avenula pubescens, Antennaria dioica, Blechnum spicant, Brachypodium sylvaticum, Briza media, Calluna vulgaris, Campanula rotundifolia, Cardamine pratense, Carex binervis, Carex echinata, Carex demissa, Carex ovalis, Carex pallescens, Carex panicea, Carex pilulifera, Carex pulicaris, Carex nigra, Cerastium fontanum, Corylus avellana, Cirsium heterophyllum, Cirsium palustre, Clinopodium vulgare, Conopodium majus, Cynosurus cristatus, Dactylorhiza maculata, Dactylus glomerata, Danthonia decumbens, Deschampsia cespitosus, Deschampsia flexuosa, Digitalis purpurea, Draba incana, Dryopteris expansa, Epilobium ciliatum, Epilobium palustre, Empetrum nigrum, Equisetum sylvaticum, Euphrasia sp., Festuca pratensis, Festuca rubra, Festuca vivipara, Filipendula ulmaria, Galium mollugo, Galium saxatile, Geranium robertianum, Geranium sylvaticum, Geum rivale, Glyceria fluitans, Hieracium pilosella, Hieracium sp., Holcus lanatus, Holcus mollis, Hypericum maculatum, Hypericum pulcrum, Hypochaeris radicata, Juncus articulatus, Juncus bulbosus, Juncus conglomeratus, Juncus effusus, Juncus filiformis, Juniperus communis, Lathyrus pratensis, Leucanthemum vulgare, Leontodon autumnalis, Linum catharticum, Lonicera periclymenum, Lotus corniculatus, Luzula congesta, Luzula multiflora, Luzula sylvatica, Luzula sp., Lychnis flos-cuculi, Molinia caerulea, Montia fontana, Myosotis arvensis, Nardus stricta, Omalotheca sylvatica, Orchis mascula, Oxalis acetosella, Pimpinella saxifraga, Phleum pratense, Plantago lanceolata, Poa pratensis, Poa trivialis, Polygala serphyllifolia, Polygala vulgaris, Polypodium vulgare, Potentilla erecta, Pteridium aquilinum, Primula vulgaris, Prunella vulgaris, Ranunculus acris, Ranunculus ficaria, Ranunculus repens, Rhinanthus minor, Rosa sp., Rubus idaeus, Rumex acetosa, Rumex acetosella, Rumex obtusifolius, Scirpus cespitosus, Sedum anglicum, Silene dioica, Silene vulgaris, Solidago virgaurea, Sorbus aucuparia, Stachys sylvatica, Stellaria alsine, Stellaria graminea, Succisa pratensis, Taraxacum sp., Trifolium pratense, Trifolium repens, Urtica dioica, Vaccinium myrtillus, Valeriana sambucifolia, Veronica chamaedrys, Veronica officinalis, Vicia cracca, Vicia orobus, Vicia sepium, Viola canina, Viola riviniana, Viola palustris, Viola sp.

03. Hoddevik 1

Lokalitetsnamn:	Hoddevik 1
Dato	27.- 30.07.06
UTM	KP 29950 68935
Kartblad	1019 II, Stad
Verdi	A
Naturtype	Kalkrik eng (D8), slåttemark (D01) og naturbeitemark (D4)
Areal	150 daa
Kommune	Selje
Inventør	Ingvild Austad

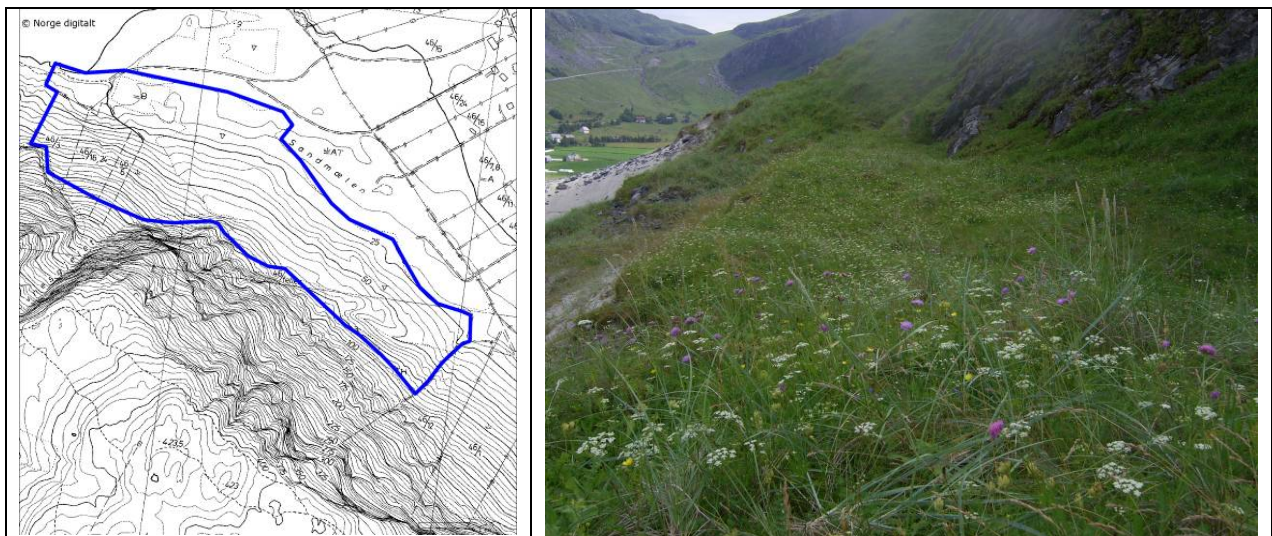

Fig. 5. Avgrensing og foto frå området.

Hovudtype: ”Anna haustingslandskap i utmark”, kalkrik eng, slåttemark og naturbeitemark (fig. 5). Landskapsregion 20, Kystbygdene på Vestlandet. Region 6, Bremangerlandet/Stad.

Beskrivelse: Kalkengene på og nær flygesandområdet i Hoddevika ligg på sør-vest sida av Hoddevikgrenda, under det bratte «fjellpartiet» Furehornet-Blåfjellet-Signalen, ca. 5- 5.5 km vest for grenda Drage. Området er ein del av det nasjonalt utvalde kulturlandskapet «Fure-Hoddevik» (Direktoratet for naturforvaltning 1994). Område er omskrive av Helle (1992a).

Flygesandfeltet i Hoddevik, bygd opp av vindavsetjingar (eolitisk materiale), omfattar eit ca. 40 daa stort areal og er det største, aktive flygesandområde av sitt slag på Vestlandet. Sanden ligg lagra opp mot den sørlege fjellsida til over 100 moh., og den mektige sanddyna strekkjer seg 800 meter langs fjellfoten, sjå fig 1. Sanden inneheld 1-2% kalk. Området som er skildra her, er konsentrert til engareala som grensar inn mot sjølv flygesandfeltet og areal med godt utvikla engvegetasjon på sjølv sanddyna som utgjer ca. 65% av det totale arealet i tillegg til areala med naturbeitemark over. Sjølv flygesandfeltet har vekslende topografi med fleire småhøgder med ulik hellingsgrad, eksposisjon og vegetasjonsdekke. Her er det område med open sand, område med sparsam og spreidd vegetasjon, og store parti med godt utvikla vegetasjonsdekke. Det finst også fint utvikla kalkenger både i dei bratte lisidene på oversida

av sjølve flygesanddynene, og på dei flate areala nedanfor feltet. Vegetasjonsdekket og kalkengene/naturbeitemarka aust og vest for sanddyna er også godt utvikla.

Kalkenga og naturbeitemarka på og nær flygesandfeltet har tidlegare vore viktig produksjonsareal på gardane i Hoddevik og fungert som slåtte- og beitemark, delvis som allmenning. Strandrug (*Leymus arenarius*) og marehalm (*Ammophila arenaria*) vart rekna for å vere godt fôrgras til mjølkekyr. Eit areal på fleire mål i nedkanten (framkanten) av flygesandfeltet (Sandmælen) vart ikkje utskifta under utskiftinga i 1880 og vart slått på dugnad heilt fram til 1950-talet. Teigane (og avlinga) skifta ein på (sokalla kasteteigar). Truleg vart også andre areal på og rundt flygesandfeltet tidlegare slått, men i seinare år har området berre vore nytta som beitemark til storfè og sau (storfèbeite på føresommaren og hausten (2006:15 dyr inkl. kalvar) og sauebeite om sommaren (2006: 25 dyr inkl. lam). Dei vegetasjonsdekkjande partia på flygesandfeltet og dei bratte lisidene er tydeleg prega av sterk beiteaktivitet, inkl. beite-terrasser, trakkspor og erosjon. Samstundes er det parti som er tydeleg prega av beiteprefererande artar som marehalm. Marehalm utgjer stadvis også ein attgroingsart på dei elles godt nedbeita areala. Elles er innslaget av kystbjønnekjeks (*Heracleum spondylium*) stadig aukande i engene. Dei bratte lisidene er godt nedbeita i dei nedre høgdelaga, men oppunder bergfoten, ca. 75 moh. er beitetrykket svakare og meir sporadisk. Her trekkjer mjøddurt (*Filipendula ulmaria*) nedover lisida.

Engvegetasjonen er fargerik, artsrik og baserik der raudknapp (*Knautia arvensis*) veks saman med fleire orkidèartar som stortveblad (*Listera ovata*), brudespore (*Gymnadenia conopsea*), grønnkurl (*Coeloglossum viride*) og marihand (*Dactylorhiza* sp.) Elles finst eit svært stort oppslag av villauk (*Allium oleracleum*), villin (*Linum catharticum*) og hjertegras (*Briza media*). Særleg er orkidèartane, hjertegras og villauk talrike på engareala i utkantane og i lisida i overkant av sanddynene.

Kulturspor: Husdyrbeiting, særleg av sau, har utforma karakteristiske og tydelege beiteterrassar i dei bratte lisidene. Nettinggjerde er sett opp i ytterkantane av flygesandfeltet. Eit mindre uthus er oppført i vest.

Verdivurdering: Området er spesielt og har nasjonal verdi både på grunn av dei kvartærgeologiske avsetjingane, innhaldet av kalkkrevjande artar, og også kulturhistorisk. Særleg er bruken som kasteteigar og som allmenning interessant. Området er truga på ulikt vis, og det kan vere motstridande interesser ved eventuelt vern. Store delar av området har opne sandflater (aktiv sandflukt) og kvartærgeologiske interesser tilseier at dei ikkje bør vekse til.

Vegetasjon:

Vegetasjonstype	G 10; Kalkeng. Hestehavre-eng (100%)
Vegetasjonsgeografisk region	Boreonemoral vegetasjonssone, Bn-O3t
Vegetasjonsseksjon	Sterkt oseanisk, O3t

Markeigenskapar:

	%-del	%-del	%-del
Jordfuktigheit	turr: 90	veksselfuktig: 10	frisk: 0
Baserikheit	fattig: 0	intermediær: 0	rik: 100
Næring	fattig: 90	intermediær: 10	rik: 0

Tilstand: Dei vegetasjonskledde delane av området er i god hevd i dag, godt nedbeita og med få erosjonsspor i dei bratte lisidene. Auka ferdsel, eller beitetrykk vil likevel kunne bli katastrofalt for bevaring av engvegetasjonen. Marehalm, delvis hestehavre (*Arrhenatherum elatius*) og dunhavre (*Avenula pubescens*) vert lite beita. I feltsjiktet i Sandmælen og dei lågastliggjande engareala har kystbjønnekjeks spreidd seg over heile området og finst som små eksemplar i feltsjiktet. I tillegg trugar mjøddurt med å ta overhand i dei øvre delane av lisidene.

Dagens beite bør supplerast med slått av problemartar i dei lågareliggjande områda. Etableringa av kystbjønnekjeks og mjøddurt må kontrollerast slik at ikkje større delar av bakkane gror til, enten med noko hardare beitetrykk, eller ved slått. Men bakkane er svært bratte slik at auka beitetrykk og ferdsel/aktivitet kan føre til uønska trakkskader og erosjon. Området ligg tett opp til Hoddeviksanden som er ei populær bade- og surfestrand. Ferdsel bør generelt avgrensast i flygesandfeltet.

Dagens bruk: Storfè- og sauebeite.

Tidlegare bruk: Slåttemark og beiteområde.

Inngrep: Ingen. Mindre erosjonsspor i dei vegetasjonsdekkjande områda.

Artsliste:

Achillea vulgaris, Agrostis capillaris, Alchemilla sp., *Allium oleraceum, Ammophila arenaria, Angelica sylvestris, Anthoxanthum odoratum, Anthyrium filix-femina, Arrhenatherum elatius, Avenula pubescens, Bellis perennis, Bistorta vivipara, Briza media, Calluna vulgaris, Campanula rotundifolia, Carex panicea, Carex pilufera, Carum carvi, Cerastium fontanum, Coeloglossum viride, Cirsium heterophyllum, Cirsium palustre, Crysplenium oppositifolium, Dactylorhiza* sp., *Dactylus glomerata, Danthonia decumbens, Deschampsia cespitosa, Deschampsia flexuosa, Draba incana, Epilobium montanum, Elytrigia repens* ssp. *repens, Equisetum arvense, Equisetum pratense, Euphrasia* sp., *Festuca ovina, Festuca pratensis, Festuca rubra, Festuca vivipara* ssp. *vivipara, Filipendula ulmaria, Galium verum, Geum rivale, Gymnadenia conopsea, Heracleum spondylium, Holcus lanatus, Hypericum maculatum, Juncus articulatus, Juniperus communis, Knautia arvensis, Lathyrus pratensis, Leucanthemum vulgare, Leontodon autumnalis, Linum catharticum, Listera ovata, Lolium perenne, Lotus corniculatus, Luzula multiflora* ssp. *mul., Luzula sylvatica, Lychnis flos-cuculi, Molinia caerulea, Myosotis* sp., *Parnassisa palustris, Pimpinella saxifraga, Plantago lanceolata, Poa annua, Poa pratensis, Poa trivialis, Potentilla anserina, Potentilla erecta, Primula vulgaris, Primula* sp., *Prunella vulgaris, Ranunculus acris, Rhinanthus minor, Rosa* sp., *Rumex acetosa, Rumex longifolius, Rumex obtusifolius, Saxifraga aizoides, Sellaginella selaginoides, Sedum acre, Silene dioica, Silene vulgaris, Solidago virgaurea, Taraxacum* sp., *Tragopogon pratensis, Trifolium pratense, Trifolium repens, Vaccinium myrtillus, Veronica chamaedrys, Vicia cracca, Vicia sepium, Vicia sylvatica, Viola riviniana, Viola tricolor.*

04. Hoddevik 2

Lokalitetsnamn:	Hoddevik 2
Dato	28.07.06
UTM	KP 2996 68945
Kartblad	1019 II, Stad
Verdi	B
Naturtype	Naturbeitemark (D4)
Areal	50 daa
Kommune	Selje
Inventør	Ingvild Austad

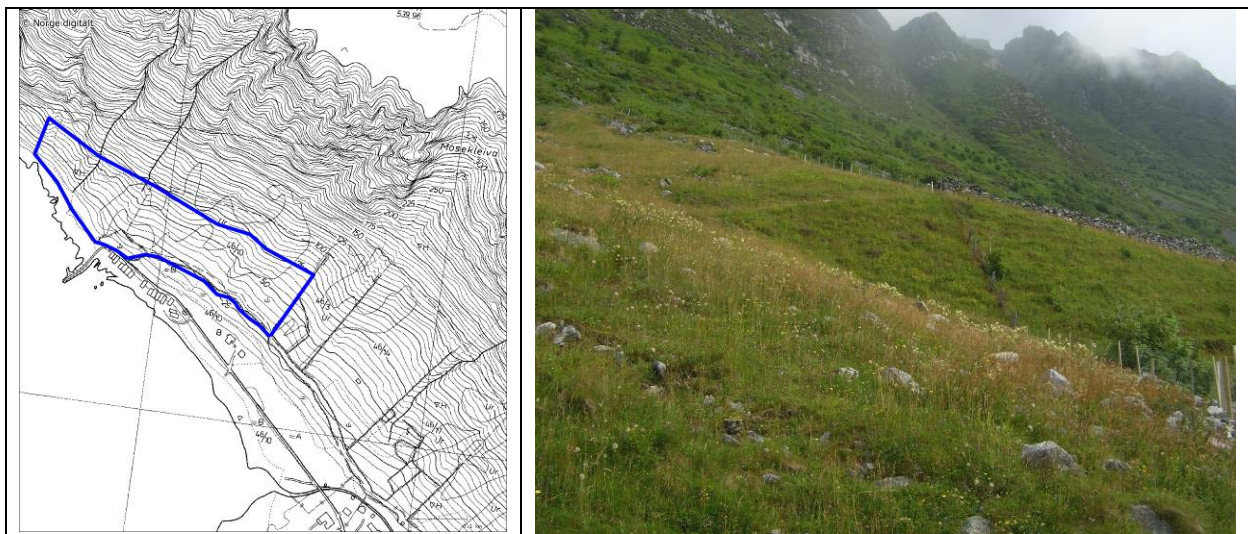

Fig. 6. Avgrensing og foto frå området.

Hovudtype: ”Anna haustingslandskap i utmark”, naturbeitemark (fig. 6).
Landskapsregion 20, Kystbygdene på Vestlandet. Region 6, Bremangerlandet/Stad.

Beskrivelse: Området ligg på nordsida av Hoddevika, ved flygesandsområdet på nordsida og oversida av nausta under Mosekleivhornet (540m). Området har sørvestvendt eksposisjon. Beitebakkane har varierende helling frå 35-45°. Beitebakkene er prega av søkk og forhøgningar og har stadvis ravinepreg. Området er oppdelt av ei mindre elv og eit lite steinuttak. Beitebakkane er utvikla på grunnlendt mark, delvis blokkmark. Vegetasjonen er artsrik med eit stort innslag av engartar som kan klassifiserast til G4 Frisk fattigeng; Engkvein-raudsvingel-gulaks-eng med undertype Jordnøtt-utforming, G4b. Delar av områda kan tidlegere ha vore nytta som skrapslåtemark.

Det er utført artsregistreringar (krysslister) frå fem ulike område. Vegetasjonen er stadvis prega av kraftige og høge grasartar med innslag av hassel (*Corylus avellana*), bjørk (*Betula pubescens*), vill-apal (*Malus sylvestris*), rogn (*Sorbus aucuparia*), ulike lyngartar og einstape (*Pteridium aquilinum*). I dei meir friske partia kan blåtopp (*Molinia caerulea*) dominere. Det finst også innslag av mellom anna flekkmarihand (*Dactylorhiza maculata*), marihand (*Dactylorhiza* sp.) og meir basekrevjande artar som loppestarr (*Carex pulicaris*), gulstarr (*Carex flava*), knegras (*Danthonia decumbens*) og fagerperikum (*Hypericum pulcrum*). Oppslag av kystbjønnekjeks (*Heracleum spondylium*) og mjøddurt (*Filipendula ulmaria*) forringar beitekvaliteten.

Kulturspor: Steingjerde. Murar etter sommarfjøs i sør-aust.

Verdivurdering: Området har stor artsvariasjon og er i relativt god hevd.

Vegetasjon:

Vegetasjonstype	G 4b: Engkvein-raudsvingel-gulaks-eng (100%)
Vegetasjonsgeografisk region	Boreonemoral vegetasjonssone, Bn-O3t
Vegetasjonsseksjon	Sterkt oseanisk, O3t

Markeegenskapar:

	%-del	%-del	%-del
Jordfuktigheit	turr: 75	veksselfuktig: 15	frisk: 10
Baserikheit	fattig: 80	intermediær: 20	rik: 0
Næring	fattig: 80	intermediær: 20	rik: 0

Tilstand: Svak hevd. Beitebakkene er noko prega av attgroing med lauvtre særleg i overkant av beitebakkane under fjellfoten. Oppslag av einstape og lyngartar finst i tilknytning til parti med ur og blokkmark i beitebakkane. Mjødurt og kvitbladtistel (*Cirsium heterophyllum*) finst på friskare og meir næringsrik grunn. Området har eit stort potensiale ved aktiv skjøtsel.

Dagens bruk: Størstedelen av området har svak hevd med sporadisk sauebeite.

Tidlegare bruk: Slåttemark og beiteområde.

Inngrep: Eit mindre steinuttak i nord-vest og eit mindre grusuttak (attgrodd) ved naust.

Artsliste (meir detaljert artsliste i vedlegg 1):

Acer platanoides, *Achillea vulgaris*, *Agrostis capillaris*, *Alchemilla alpina*, *Alchemilla* sp., *Angelica sylvestris*, *Anthoxanthum odoratum*, *Anthyllis vulneraria*, *Anthyrium filix-femina*, *Arrhenatherum elatius*, *Avenula pubescens*, *Asplenium trichomanes*, *Betula pubescens* ssp. *pubescens*, *Calluna vulgaris*, *Campanula rotundifolia*, *Carex binervis*, *Carex echinata*, *Carex flava*, *Carex leporina*, *Carex pallescens*, *Carex panacea*, *Carex pilufera*, *Carex pulicaris*, *Cerastium fontanum*, *Cirsium heterophyllum*, *Cirsium palustre*, *Clinopodium vulgare*, *Conopodium majus*, *Corylus avellana*, *Dactylorhiza maculata*, *Dactylorhiza* sp., *Dactylus glomerata*, *Danthonia decumbens*, *Deschampsia cespitosus*, *Deschampsia flexuosa*, *Digitalis purpurea*, *Dryopteris filix-mas*, *Epilobium montanum*, *Elytrigia repens* ssp. *repens*, *Euphrasia* sp., *Festuca ovina*, *Festuca pratensis*, *Festuca rubra*, *Festuca vivipara* ssp. *vivipara*, *Filipendula ulmaria*, *Fraxinus excelsior*, *Galium verum*, *Geranium sylvaticum*, *Heracleum spondylium*, *Hieracium pilosella*, *Hieracium vulgata*, *Holcus lanatus*, *Holcus mollis*, *Hypericum maculatum*, *Hypericum pulcrum*, *Hypochaeris radicata*, *Juncus articulatus*, *Juncus conglomeratus*, *Lathyrus pratensis*, *Leontodon autumnalis*, *Lotus corniculatus*, *Luzula multiflora* ssp. *mul.*, *Luzula sylvatica*, *Molinia caerulea*, *Malus sylvestris*, *Narthecium ossifragum*, *Pimpinella saxifraga*, *Phegopteris connectilis*, *Plantago lanceolata*, *Poa pratensis*, *Poa trivialis*, *Polypodium vulgare*, *Potentilla erecta*, *Pteridium aquilinum*, *Primula* sp., *Prunella vulgaris*, *Ranunculus acris*, *Rhinanthus minor*, *Rubus idaeus*, *Rumex acetosa*, *Rumex obtusifolius*, *Silene vulgaris*, *Sorbus aucuparia*, *Stellaria graminea*, *Succisa pratensis*, *Taraxacum* sp., *Trifolium pratense*, *Trifolium repens*, *Vaccinium myrtillus*, *Vaccinium uliginosum*, *Valeriana sambucifolia*, *Veronica chamaedrys*, *Veronica officinalis*, *Vicia cracca*, *Vicia sepium*, *Vicia sylvatica*, *Viola riviniana*, *Viola* sp.

05. Hoddevik 3

Lokalitetsnamn:	Hoddevik 3
Dato	22.07.07
UTM	LP 30090 68934
Kartblad	1019 II, Stad
Verdi	B
Naturtype	Naturbeitemark (D04)
Areal	25 daa
Kommune	Selje
Inventør	Ingvild Austad

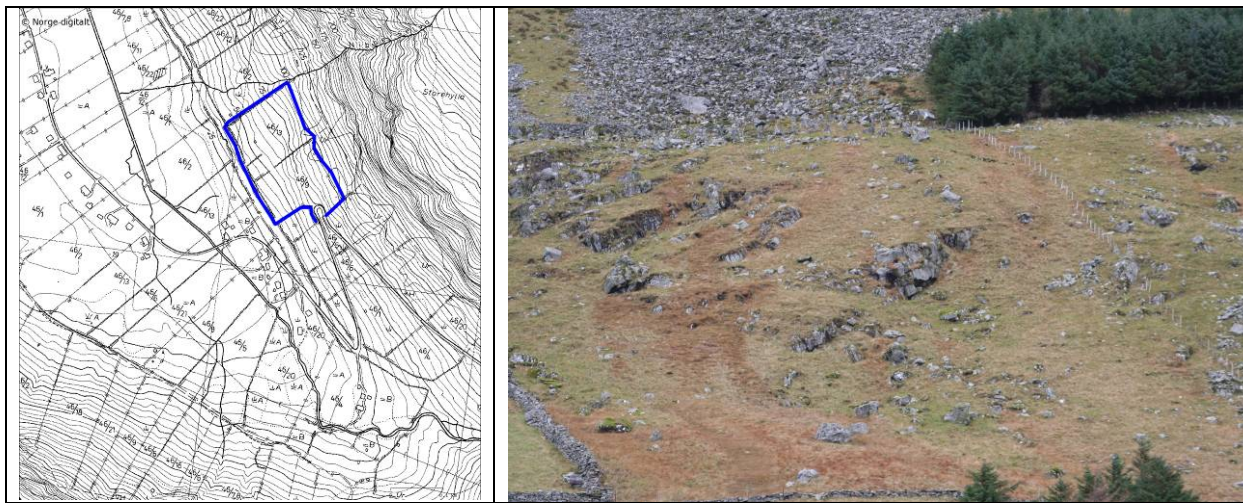

Fig. 7. Avgrensing og foto frå området.

Hovudtype: ”Anna haustingslandskap i utmark”, naturbeitemark (fig. 7).
Landskapsregion 20, Kystbygdene på Vestlandet. Region 6, Bremangerlandet/Stad.

Beskrivelse: Området ligg på nordsida av Hoddevika, heilt søraust i Hoddevikdalen ved nedkøringa til Hoddevikgrenda ca. 1.5 km frå havet. Området ligg ca. 60-100 moh. i lisida under Solumskarura (506 m). Området er avgrensa av veg og gjerde i søraust, av steingardar i sør, sørvest og nordvest, og av ur/blokkmark mot nord. Området har gjennomgåande eit grunt jordsmonn med spreidde innslag av ur og blokkmark, stadvis med fuktige drag, bekkar og kjeldeframspring mellom steinane. Området er svært bratt. Inventeringa dekkjer to teigar med ulikt beitepress, men med mykje av det same artsinventaret. Oppslag av hjertegras (*Briza media*) og kamgras (*Danthonia decumbens*) er spesielt. Vegetasjonen som er artsrik og urterik har eit stort innslag av engartar. Området har spor etter fleire steinopplegg. Noko overflatelydding kan ha vore utført, men området har truleg ikkje vore slåttemark tidlegare. Innslag av relativt mykje engsvingel (*Festuca pratensis*) i området kan likevel tyde på ei viss tilførsle av grasfrø, truleg spreidd med husdyr.

Kulturspor: Det er restar etter ein vernemur/ein større steinbygning sentralt i området, elles finst mindre bakkemurar, steinopplegg og steinstolpar.

Verdivurdering: Området er artsrikt med innslag av basekrevjande artar. Begge lisidene av Hoddevikdalen må sjåast i samanheng med flygesandfeltet og kalkengene ved havet. Dette er

truleg det største samanhengjande området med hjertegras på Vestlandet. Området er i god hevd.

Vegetasjon:

Vegetasjonstype	G 4b: Frisk fattigeng. Engkvein-raudsvingel-gulaks-eng (80%) G 11: Vekselfuktig, baserik eng (20%)
Vegetasjonsgeografisk region	Boreonemoral vegetasjonssone, Bn-O3t
Vegetasjonsseksjon	Sterkt oseanisk, O3t

Markeigenskapar:

	%-del	%-del	%-del
Jordfuktigheit	turr: 80	veksselfuktig: 10	frisk: 10
Baserikheit	fattig: 80	intermediær: 10	rik: 10
Næring	fattig: 90	intermediær: 5	rik: 5

Tilstand: Beitebakkene har god hevd og er lite prega av attgroing. Oppslag av lyngartar finst i tilknytning til parti med ur og blokkmark.

Dagens bruk: Sauebeite vår og haust.

Tidlegare bruk: Husdyrbeiting. Kanskje kan mindre areal tidlegare ha vore nytta til skrapslått.

Inngrep: Arealet grensar mot veg, men elles er det ingen inngrep i området.

Artliste:

Achillea vulgaris, Agrostis capillaris, Alchemilla alpina, Alchemilla sp., Antennaria dioica, Anthoxanthum odoratum, Anthyrium filix-femina, Arrhenatherum elatius, Asplenium trichomanes, Avenula pubescens, Blechnum spicant, Briza media, Calluna vulgaris, Campanula rotundifolia, Carex echinata, Carex nigra, Carex pallescens, Carex panacea, Carex pulicaris, Cerastium fontanum, Cardamine amara, Cirsium palustre, Conopodium majus, Corylus avellana, Dactylus glomerata, Danthonia decumbens, Deschampsia cespitosus, Deschampsia flexuosa, Dryopteris filix-mas, Elytrigia repens ssp. repens, Festuca ovina, Festuca pratensis, Festuca rubra, Festuca vivipara ssp. viviparia, Filipendula ulmaria, Galium verum, Geranium robertianum, Geranium sylvaticum, Hieracium vulgatum, Holcus lanatus, Holcus mollis, Hypericum maculatum, Hypochaeris radicata, Juncus articulatus, Juncus conglomeratus, Juniperus communis, Leontodon autumnalis, Lotus corniculatus, Luzula multiflora, Luzula sylvatica, Maianthemum bifolium, Molinia caerulea, Nardus stricta, Narthecium ossifragum, Oxalis acetosella, Pimpinella saxifraga, Phegopteris connectilis, Plantago lanceolata, Poa annua, Poa pratensis, Poa trivialis, Polypodium vulgare, Potentilla erecta, Primula vulgaris, Prunella vulgaris, Ranunculus acris, Ranunculus flammula, Rhinanthus minor, Rubus idaeus, Rumex acetosa, Saxifraga aizoides, Stellaria media, Succisa pratensis, Taraxacum sp., Trifolium pratense, Trifolium repens, Urtica dioica, Vaccinium myrtillus, Veronica chamaedrys, Veronica officinalis, Vicia cracca, Vicia sepium, Viola palustris, Viola sp.

06. Hoddevik 4

Lokalitetsnamn:	Hoddevik 4
Dato	22.07.07
UTM	LP 3010 68927
Kartblad	1019 II Stad
Verdi	C
Naturtype	Naturbeitemark (D 04)
Areal	25 daa
Kommune	Selje
Inventør	Ingvild Austad

Fig. 8. Avgrensing og foto frå området.

Hovudtype: ”Anna haustingslandskap i utmark”, naturbeitemark (fig. 8)
Landskapsregion 20, Kystbygdene på Vestlandet. Region 6, Bremangerlandet/Stad.

Beskrivelse: Området ligg på sørsida av Hoddevikdalen, heilt søraust i dalbotnen ca. 5 km frå sjøen. Området ligg ca. 60-120 moh. i lisida under fjellfoten av Furehornet (431m) og Blåfjellet (439m). Området er avgrensa av ein buveg i nedkant (ein steingard + nettinggjerde) mot dei flate innmarksareala i nord, av eit gjerde i aust og vest og av fjellfoten/ur mot sør. Området er hovudsakleg bygd opp av grasdekkta ur og blokkmark, stadvis med fuktige drag, bekker og kjeldeframspring mellom steinane. Desse går heller svært djupt og påverkar ikkje artsdiversiteten i nemneverdig grad. Området er utsett for steinsprang. Området er svakt beita og vegetasjonen er gjennomgåande kraftig (høg). Særleg dei lågastliggjande partia er svakt beita. Artsdiversiteten er lågare her enn for beitebakkene tvers over på nordsida.

Oppslag av hjertegras (*Briza media*) finst spreidd over heile området trass i at vegetasjonen er relativt høgvaksten. Saman med oppslag av raudknapp (*Knautia arvensis*), harerug (*Bistorta vivipara*), dunhavre (*Avenula pubescens*), hestehavre (*Arrhenatherum elatius*) og gulmaure (*Galium verum*), kan dette tyde på at området er baserikt; her tolka som ein påverknad frå flygesand-området i vest. Vegetasjonen har eit relativt stort innslag av engartar og kan klassifiserast som ei G4 Frisk fattigeng, engkvein-raudsvingel-gulaks-eng. Området har truleg ikkje vore nytta som slåttemark. Oppslag av mjødukt (*Filipendula ulmaria*) viser tidleg

attgroing i området. Området har eit større potensiale (artsdiversitet) dersom beitepresset vert auka. I motsatt fall vil også dette arealet på lik linje med naboareal gro helt til med mjørdurt. Dette forringar også beitekvaliteten.

Kulturspor: Buveg/steingard i nord.

Verdivurdering: Dette er ei av dei få attverande naturbeitemarkene på sørsida av Hoddevikdalen som framleis har eit relativt velhalde feltsjikt og framleis vert nytta til husdyrbeiting (sau). Området har spreidde oppslag av hjertegras (*Briza media*). Begge lisidene av Hoddevikdalen må sjåast i samanheng med flygesandfeltet og kalkengene ved sjøen. Hoddevikdalen er spesiell på grunn av flygesandfeltet, kalkengene/-beitebakkane og eit mangfald av velhaldne steinstrukturar. Den omskrivne beitebakken her er likevel under attgroing og beitepresset er for svakt i dette området i dag.

Vegetasjon:

Vegetasjonstype	G 4b: Frisk fattigeng. Engkvein-raudsvingel-gulaks-eng (75%)
Vegetasjonsgeografisk region	Boreonemoral vegetasjonssone, Bn-O3t
Vegetasjonsseksjon	Sterkt oseanisk, O3t

Markeegenskapar:

	%-del	%-del	%-del
Jordfuktigheit	turr: 90	veksselfuktig: 5	frisk: 5
Baserikheit	fattig: 85	intermediær: 10	rik: 5
Næring	fattig: 65	intermediær: 10	rik: 25

Dagens bruk: Ekstensivt sauebeite.

Tidlegare bruk: Beitemark.

Inngrep: Ingen.

Artliste:

Achillea vulgaris, Agrostis capillaris, Alchemilla alpina, Alchemilla sp., Anemone nemorosa, Angelica sylvestris, Anthoxanthum odoratum, Anthyrium filix-femina, Arrhenatherum elatius, Avenula pubescens, Briza media, Campanula rotundifolia, Carex pallescens, Carex panicea, Carex pulicaris, Cerastium fontanum, Cirsium palustre, Conopodium majus, Crepis paludosa, Dactylorhiza maculata, Dactylus glomerata, Deschampsia cespitosus, Deschampsia flexuosa, Equisetum arvense, Festuca pratensis, Festuca rubra, Festuca vivipara, Filipendula ulmaria, Galium verum, Geranium sylvaticum, Geum sp., Holcus mollis, Hypericum maculatum, Knautia arvensis, Lathyrus pratensis, Leontodon autumnalis, Lotus corniculatus, Luzula multiflora ssp. mul., Oxalis acetosella, Parnassia palustris, Plantago lanceolata, Poa trivialis, Polygonum viviparum, Potentilla erecta, Primula vulgaris, Ranunculus acris, Rumex acetosa, Saxifraga aizoides, Sorbus aucuparia juv., Succisa pratensis, Taraxacum sp., Trifolium pratense, Trifolium repens, Viola sp.

07. Selja

Lokalitetsnamn:	Selja
Dato	07-08.2006
UTM	LP 3062-3078 68845-68861
Kartblad	1019 II, Stad
Verdi	B
Naturtype	Kystlynghei, naturbeitemark, ulike kulturmarkstypar
Areal	1.5 km ²
Kommune	Selje
Inventør	Gunhild Sem og Ingvild Austad

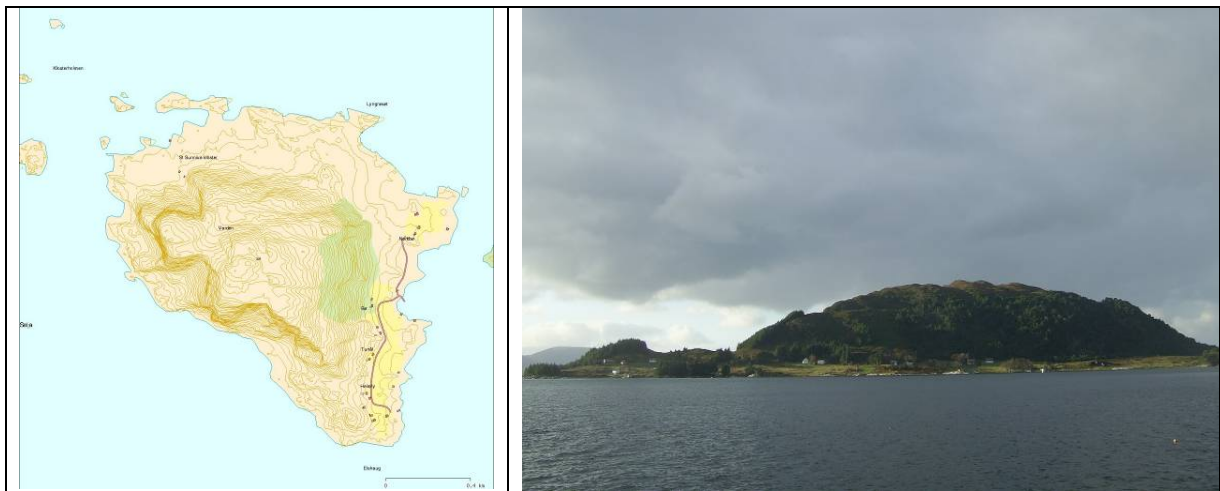

Fig. 9. Avgrensing og foto frå området.

Hovudtype: ”Kystlyngheilandskap”, kystlynghei, naturbeitemark, ulike kulturmarkstypar (fig. 9). Landskapsregion 20, Kystbygdene på Vestlandet. Region 6, Bremangerlandet/Stad.

Beskrivelse: Øya Selja ligg ca. 1 km vest for tettstaden Selje. Selja er ei øy med lang historie og store kulturminneverdiar (klosteranlegg frå 1100-talet) (Djupedal 1996). Øya har vore gjennom fleire ryddings- og attgroingsperiodar. Den siste ryddingsperioden var kring år 1900. Øya vart då sterkt utnytta med åkerbruk på austsida, og elles til slått, utmarksslått, torvtekt og lyngsviing i tillegg til eit intensivt husdyrbeite. Øya var tilnærma trelaus fyrst på 1900-talet. På 1930-40 talet vart det planta ein god del buskfuru og sitkagran på øya. Seinare har landbruksaktiviteten gradvis gått attende med stadig færre husdyr til det vart slutt med husdyr i 2000 (Sem 2007). Øya er i dag under attgroing både med einer og lauvskog. Dette gjeld i fyrste rekkje utmarksareala (hei og myr). Øya er eit viktig reiselivsmål for Selje kommune og Vestlandet, og vert også nytta til ulike aktivitetar (gudstenester, pilgrimsvandringar, utekonsertar og Sunniva-spelet).

Øya har ikkje ein spesielt artsrik vegetasjon, men habitata er mange og avstandane små. Øya har ei veksling mellom vanlege artar knytta til myr, hei, skog og kulturmark, og artar knytta til strand og kyst. Eit stort tal karplanter er registrert. Artstalet er nok ein del høgare då dei bratte bergveggane på vest/sør-vestsida ikkje er inventert i denne registreringa. Verdt å merkje seg er det at det også i plantefelta finst eit relativt høgt tal karplanter. Slik sett er potensialet høgt ved avvirkning av plantefelt og ved innføring av ulike skjøtselstiltak. Det er registrert sårbare

artar i bergspekkar i vest/sørvest på Selja; tidlegare registreringar påviser mellom anna den raudlista arten havburkne (*Asplenium marinum*).

Kulturspor: Klosterruinar med ulike tekniske anlegg (steinmurar, bygningsruinar, dreneringsveiter, steinsette gangveggar) på nordsida av øya. Fleire gravhaugar er registrerte på sør- og austsida. Tufter etter bygningar, m.a. kyrkjemurar ved Bø på austsida. Fleire stukturar ligg truleg tildekkja under torva fleire stadar på øya.

Verdivurdering: Øya er spesiell i nasjonal samanheng og har lang kulturhistorie og eit godt potensiale for på ny å kunne framstå som ei "kulturøy" i vid meining. Omfattande skjøtselstiltak er likevel naudsynlege.

Vegetasjon:

Vegetasjonstype	Sjå under
Vegetasjonsgeografisk region	Boreonemoral vegetasjonssone, Bn-O3t
Vegetasjonsseksjon	Sterkt oseanisk, O3t

Vegetasjonstypar: (arealdel ca. oppgjeve)

Kode:	Type:		Arealdel
F1	Rasmark		5%
F2b	Bergsprekk, bergvegg		5%
F5	Kantkratt		5%
G1b	Fuktig fattigeng, lyssiv/knappsiv-utforming		
G3	Sølvbunkeeng		
G4a	Frisk fattigeng. Engkvein-raudsvingel-gulakseng		
G4b	Frisk fattigeng. Engkvein-raudsvingel-gulaks/jordnøtt-utforming	tot. G 7%	
G12a	Våt/fuktig, middelsnæringsrik eng-/bekkeblom-utforming		
H1c	Turr lynghei. Røsslyng-slåtestarr-torvull-utforming		
H2	Turr gras-urterik hei. Fattig-utforming		
H3a	Fuktig lynghei. Røsslyng-blokkebær-utforming	tot. H 25%	
H3c	Fuktig lynghei. Klokkelyng-rome-utforming		15%
H3g	Fuktig lynghei. Blåtopp-utforming		
I7	Plantefelt		
J2	Ombrotrof tuemyr		
J3	Ombrotroft fastmattemyr		
K2b	Fattig tuemyr. Røsslyng-kysthei-utforming		
K3a	Fattig fastmattemyr. Klokkelyng-rome-utforming		
L2	Intermediær fastmattemyr	Myr 25%	
U5c	Øvre salteng. Raudsvingel-fjørekoll-tiriltunge-utforming		
V2	Fleirårig gras/urte-tangvoll		
X1a	Strandberg	Strand 8%	
Anna	Kultureng i drift, åkerholmar, murar, tun, trakkvegetasjon		5%

Markeigenskapar:

	%-del	%-del	%-del
Jordfuktigheit	turr: 40	veksselfuktig: 20	frisk: 40
Baserikheit	fattig: 60	intermediær: 40	rik:
Næring	fattig: 90	intermediær: 5	rik: 5

Dagens bruk: Liten jordbruksaktivitet. Noko slått på innmarksareal.

Tidlegare bruk: Åkerbruk, slåtteeuger, utmarksslåttar, husdyrbeiting med skjøtsel av lyngheier, torvtekt.

Inngrep: Ingen.

Artsliste (detaljert kryssliste i vedlegg 2):

Acer pseudoplatanus, Achillea millefolium, Aegopodium podagraria, Agrostis canina, Agrostis capillaris, Agrostis gigantea, Agrostis stolonifera, Alchemilla alpina, Alchemilla sp., Allium ursinum, Alnus incana, Andromeda polifolia, Anemone nemorosa, Angelica sylvestris, Antennaria dioica, Anthoxanthum odoratum, Anthriscus sylvestris, Anthyrium filix-femina, Aquilegia vulgaris, Arabidopsis thaliana, Arctostaphylos alpina, Arctostaphylos uva-ursi, Asplenium adiantum-nigrum, Asplenium ruta-muraria, Asplenium trichomanes, Arctium nemorosum, Argentina anserina, Armeria maritima, Arrhenatherum elatius, Atocion rupestre, Atriplex glabriuscula, Atriplex prostrata, Avenula pubescens, Bellis perennis, Betula pubescens, Blechnum spicant, Bromopsis benekenii, Bromus inermis, Callitriche stagnalis, Calluna vulgaris, Caltha palustris, Campanula rotundifolia, Cardamine flexuosa, Cardamine pratensis, Carex binervis, Carex canescens, Carex demissa, Carex echinata, Carex juncella, Carex leporina, Carex nigra, Carex pallescens, Carex panacea, Carex pilifera, Carex pulicaris, Carex rostrata, Cerastium alpinum, Cerastium fontanum, Chamaepericlymenum suecicum, Cirsium palustre, Cirsium vulgare, Chamaerion angustifolium, Cochlearia officinalis, Comarum palustre, Conopodium majus, Corylus avellana, Cotoneaster bullatus, Crataegus rhipidophylla, Cryptogramma crispa, Cystopteris fragilis, Dactylorhiza maculata, Dactylis glomerata, Deschampsia cespitosa, Deschampsia flexuosa, Digitalis purpurea, Dryopteris affinis, Dryopteris dilatata, Dryopteris filix-mas, Epilobium montanum, Epilobium palustre, Elytrigia repens ssp. repens, Empetrum nigrum, Erica tetralix, Eriophorum angustifolium, Eriophorum vaginatum, Equisetum arvense, Equisetum palustre, Equisetum pratense, Euphrasia sp., Festuca pratensis, Festuca rubra, Festuca vivipara ssp. vivipara, Filipendula ulmaria, Fragaria vesca, Galeopsis bifida, Galium aparine, Galium mollugo, Galium saxatile, Geranium pratense, Geranium robertianum, Geranium sylvaticum, Geum rivale, Geum urbanum, Glaux maritima, Gymnacarpium dryopteris, Hedera helix, Hieracium sp., Holcus lanatus, Holcus mollis, Honckenya peploides, Humulus lupulus, Hypericum maculatum, Hypericum pulchrum, Hypochaeris radicata, Ilex aquifolium, Juncus alpinoarticulatus, Juncus articulatus, Juncus bufonius, Juncus conglomeratus, Juncus effusus, Juncus gerardii, Juncus filiformis, Juncus supinus, Juncus squarrosus, Juniperus communis, Lapsana communis, Lathyrus pratensis, Leontodon autumnalis, Leymus arenarius, Ligusticum scoticum, Linnaea borealis, Lolium perenne, Lonicera periclymenum, Lotus corniculatus, Luzula pilosa, Luzula sylvatica, Luzula sp., Lychnis flos-cuculi, Melampyrum pratense, Menyanthes trifoliata, Molinia caerulea, Montia fontana, Myosotis arvensis, Myosotis scorpioides, Nardus stricta, Narthecium ossifragum, Oreopteris limbosperma, Oxalis acetosella, Oxycoccus quadripetalus, Pedicularis sylvatica, Picea abies, Picea sitchensis, Pinguicula vulgaris, Pinus mugo ssp. mugo, Phleum pratense, Plantago lanceolata, Plantago major, Plantago maritima, Poa annua, Poa nemoralis, Poa pratensis, Poa trivialis, Polygala serphyllifolia, Polygala vulgaris, Polypodium vulgare, Populus tremula, Potamogeton natans, Potentilla erecta, Pteridium aquilinum, Primula vulgaris, Prunella vulgaris, Prunus sp., Puccinellia maritima, Quercus robur, Ranunculus acris, Ranunculus ficaria, Ranunculus repens, Rheum rhabarbarum, Rhinanthus minor, Ribes nigrum, Ribes uva-crispa, Rosa dumalis, Rosa rugosa, Rubus chamaemorus, Rubus idaeus, Rumex acetosa, Rumex crispus, Rumex longifolius, Rumex obtusifolius, Sagina procumbens, Salix aurita, Salix caprea, Salix glauca, Salix herbacea, Salix repens, Sambucus racemosa, Sanicula europaea, Saxifraga aizoides, Scutellaria galericulata, Sedum acre, Sedum anglicum, Silene dioica, Silene vulgaris, Sorbus aucuparia, Sorbus hybrida, Solidago virgaurea, Stachys sylvatica, Stellaria alsine, Stellaria media, Succisa pratensis, Taraxacum sp., Thelypteris phegopteris, Trichophorum cespitosus, Trientalis europaea, Trifolium pratense, Trifolium repens, Triglochin maritima, Triglochin palustris, Aster tripolium, Ulmus glabra, Urtica dioica, Vaccinium myrtillus, Vaccinium uliginosum, Vaccinium vitis-idaea, Valeriana sambucifolia, Veronica beccabunga, Veronica chamaedrys, Veronica officinalis, Veronica serphyllifolia, Vicia cracca, Vicia orobus, Vicia sepium, Vicia sylvatica, Viola sp.

08. Hovden

Lokalitetsnamn:	Hovden
Dato	07.03 og 07.07
UTM	KP 2966 68987
Kartblad	1119 II, Stad
Verdi	B
Naturtype	Naturbeitemark (D 04)
Areal	100 daa
Kommune	Selje
Inventør	Ingvild Austad

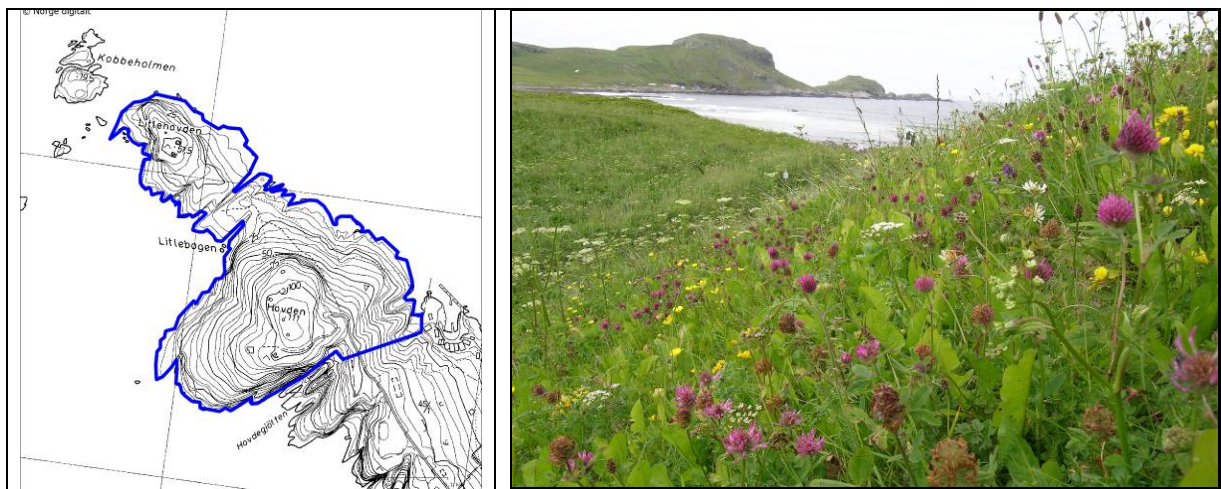

Fig. 10. Avgrensing og foto frå området.

Hovudtype: ”Gardslandskap”, naturbeitemark (fig. 10).

Landskapsregion 20, Kystbygdene på Vestlandet. Region 6, Bremangerlandet/Stad.

Beskrivelse: Beiteenga er ein del av eit større beiteområde som omfattar fjellryggen Hovden som strekk seg ut i havet med ei svært oppriven og steil kystlinje, sør-vest for Erviksanden. Beiteenga har den beste utforminga på dei flatare partia nær toppen, og på nordaust- og nordvest-sida. I sør er landskapet prega av stup og djupe gjel. Beiteområdet er prega av terrassar grunna dyretrakk. Beiteenga som omfattar heile halvøya strekkjer seg frå havet opp til 111 moh. Beiteenga høyrer til gards- og bruksnummer 45/1 i Selje kommune (Natlandsmyr og Austad 2005).

Ervik på Stadlandet i Selje kommune er floristisk svært interessant. I tillegg til dei velhaldne beiteengene på Hovden som blir omskrivne nedanfor, har området rundt St. Svithun kapellet og kyrkjegarden ein artsrik slåtteengflora. Innslaget av nøkleblomar, som kusymre (*Primula vulgaris*), marianøkleblom (*P. veris*) og ”stornøkleblom” (*P. veris* x *P. vulgaris*) er spesielt. I tillegg er området ved Ervikvatnet botanisk rikt. Området vart registrert i 1990 (Skogen & Odland 1991). Førekomstane av blodmarihand (*Dactylorhiza cruenta*), no skildra som ein underart av engmarihand (Lid & Lid 2005), stormarihand (*D. praetermissa*), purpurmarihand (*D. purpurella*) og smalmarihand (*D. traunsteineri*), er sjeldne. Også førekomst av marigras (*Hierochloë odorata*), ormetunge (*Ophioglossum vulgatum*), mosesildre (*Saxifraga hypnoides*), strandlauk (*Allium vienale*), nordlandsstarr (*Carex*

aquatilis), småørkvein (*Calamagrostis stricta*) og blåstjerne (*Scilla verna*) er spesielt for Ervik (Skogen & Odland 1991).

Naturbeitemarka på Hovden er omskriven av Helle (1992a). Artsinventaret som er registrert i området i 2003, er stort sett likt med registreringa som vart gjennomført fyrst på 1990- talet (Hauge et al. 2005). Feltsjiktet er ikkje spesielt kraftig, og har ei gjennomsnittlig høgd på 15-20 cm. Mosesjiktet er dårleg utvikla, og strøsjikt manglar stort sett, noko som tyder på eit godt tilpassa beite. Likevel er artane ujamnt fordelte, nokre stadar veks dei spreidde over eit større område, andre stadar kan ein einskild art dominere over fleire kvadratmeter. Dette er tilfelle med til dømes storfrytle (*Luzula sylvatica*), kvitblattistel (*Cirsium heterophyllum*), raud- og kvitkløver (*Trifolium pratense*, *T. repens*), røsslyng (*Calluna vulgaris*) og gåsemure (*Argentina anserina*). Sistnemnde er registrert på toppen av Hovden.

Mosaikkstrukturen kan skuldast ulike tilhøve med omsyn til råme, jorddjupne, næringstilhøve og eksposisjon. Vegetasjonen er gjennomgåande prega av vanlege eng- og beiteartar som blåknapp (*Succisa pratensis*), tiriltunge (*Lotus corniculatus*), engsoleie (*Ranunculus acris*), blåklokke (*Campanula rotundifolia*), tepperot (*Potentilla erecta*), engsyre (*Rumex acetosa*), fuglevikke (*Vicia cracca*), kvitkløver, følblom (*Leontodon autumnalis*), augnetrøyst (*Euphrasia* spp.), smalkjempe (*Plantago lanceolata*), kystgriseøyre (*Hypochoeris radicata*), småengkall (*Rhinanthus minor*), tveskjeggveronika (*Veronica chamaedrys*), ryllik (*Achillea millefolium*), engkvein (*Agrostis capillaris*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), englodnegras (*Holcus lanatus*) og sauesvingel (*Festuca ovina*). Det vart funne tydelege beitespor m.a. på bjønnskjegg (*Trichophorum cespitosum*), engkvein og sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*). Sidan naturbeitemarka har mosaikkpreg vil ulike vegetasjonsutformingar førekome (Fremstad 1997), hovedsakeleg G 1d; fuktig fattigeng-storfrytle-utforming, og G 4b; Frisk fattigeng-engkvein-raudsvingel-gulaks-eng, jordnøtt-utforming.

Kulturspor: Saue- og geitebeite over tid forma eit karakteristisk terrassert landskap. Det finst elles krigsminnesmerke på Hovden som tunnelar gjennom fjellet og ein bustad/vakthus.

Verdivurdering: Ervik-området er spesielt interessant både når det gjeld variasjon på landskapsnivå og habitatnivå, når det gjeld artsdiversitet og sårbare og truga artar. Området er også interessant med omsyn på genetisk variasjon for slektene *Dactylorhiza* og *Primula*. Naturbeitemarkene på Hovden er i god hevd og er eit typisk eksempel på kystbeitebakkar. Ervik-området er eit populært friluftsområde (sandstrand) og reiselivsmål (St. Svithun kapell og kyrkjegard), og er mykje vitja. Stor ferdsel saman med sær intensiv landbruksaktivitet (oppgjødsling med påfylgjande gjødselsig og/eller storfèbeite nær Ervik-vatnet), kan vere i konflikt med å ta vare på spesielt sårbare artar. Det bør derfor leggjast opp til overvaking av i alle fall tre område; beiteengene på Hovden, slåtteengene rundt og på kyrkjegarden, og fuktengene/våtmarksområda rundt Ervik-vatnet. Truleg bør også andre område med funn av spesielle artar overvakast, som til dømes delar av strandengene og heiområda.

Vegetasjon:

Vegetasjonstype	12b: Våt/fuktig middels næringsrik eng
Vegetasjonsgeografisk region	Boreonemoral vegetasjonssone, Bn-O3t
Vegetasjonsseksjon	Sterkt oseanisk, O3t

Markeigenskapar:

	%-del	%-del	%-del
Jordfuktigheit	turr: 50	veksselfuktig: 10	frisk: 40
Baserikheit	fattig: 60	intermediær: 40	rik: 0
Næring	fattig: 40	intermediær: 60	rik: 0

Tilstand: God hevd. Naturbeitemarka blir halden i hevd gjennom husdyrbeite (kystgeiter).

Dagens bruk: Noverande eigar starta med kystgeiter i 1982, og området har sidan vore brukt til geitebeite. Delar av området vart inngjerda i 2002, og beitet er no konsentrert til den nordvestlege delen av Hovden. 50 geiter går på det inngjerda området og beitepresset er tydeleg (Natlandsmyr & Austad 2005).

Tidlegare bruk: Hovden har frå gamalt av vore nytta som beite- og slåttemark.

Inngrep: Ingen, men det finst krigsminnesmerke i området.

Artsliste:

Achillea millefolium, Agrostis capillaris, Alchemilla alpina, Alchemilla vulgaris coll., Angelica sylvestris, Anthoxanthum odoratum, Bistorta vivipara, Calluna vulgaris, Campanula rotundifolia, Carex pulicaris, Carex sp., Cerastium fontanum, Cirsium arvense, Cirsium heterophyllum, Empetrum nigrum, Equisetum arvense, Erica tetralix, Euphrasia sp., Festuca ovina, Festuca rubra, Festuca vivipara, Filipendula ulmaria, Geranium sylvaticum, Geum sp., Hieracium umbellatum, Holcus lanatus, Hypericum maculatum, Hypochoeris radicata, Juncus conglomeratus, Juncus sp., Lathyrus pratensis, Leontodon autumnalis, Lotus corniculatus, Luzula multiflora, Luzula sylvatica, Lychnis flos-cuculi, Molinia caerulea, Nardus stricta, Narthecium ossifragum, Parnassia palustris, Plantago lanceolata, Plantago maritima, Poa pratensis, Polygala sp., Argentina anserina, Potentilla erecta, Primula sp. (to artar), Prunella vulgaris, Ranunculus acris, Ranunculus repens, Rhinanthus minor, Rumex acetosa, Silene dioica, Silene vulgaris, Solidago virgaurea, Succisa pratensis, Taraxacum sp., Trifolium pratense, Trifolium repens, Triglochin palustris, Valeriana sambucifolia, Veronica chamaedrys, Veronica officinalis, Vicia cracca, Vicia sepium, Viola sp.

09. Drage 1

Lokalitetsnamn:	Drage 1
Dato	20.07.07
UTM	LP 3037 68918
Kartblad	1119 III, Vanylven
Verdi	C
Naturtype	Naturbeitemark (D04)
Areal	34 daa
Kommune	Selje
Inventør	Ingvild Austad

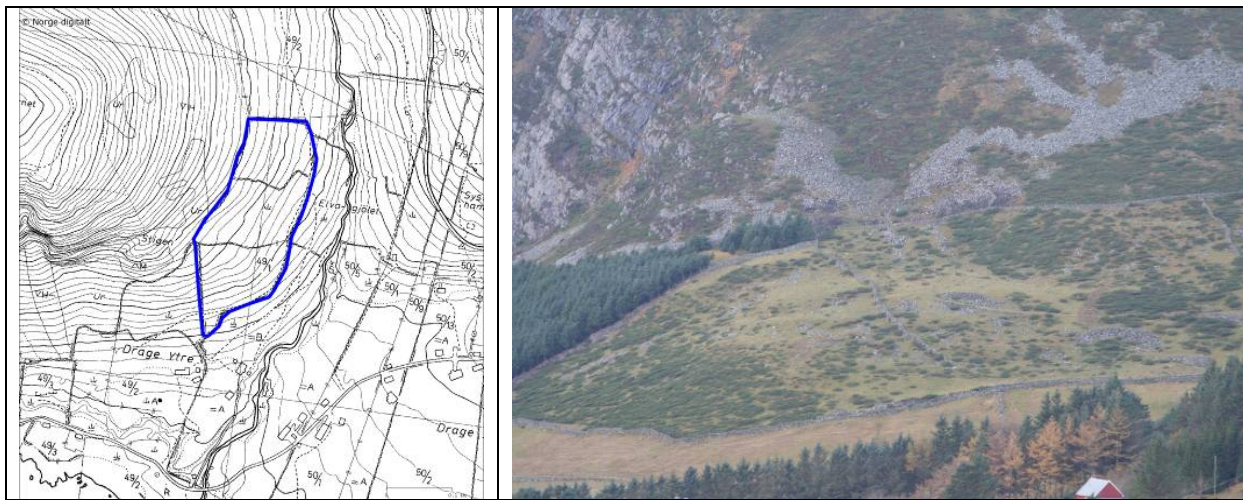

Fig. 11. Avgrensing og foto frå området.

Hovudtype: ”Anna haustingslandskap i utmark”, naturbeitemark (fig. 11).
Landskapsregion 20, Kystbygdene på Vestlandet. Region 6, Bremangerlandet/Stad.

Beskrivelse: Området ligg nord for Dragegrenda i lisida under fjellet Elvehornet. Eksposisjonen er austleg, men solinnstrålinga frå sør er god. Beitebakken ligg 60-90 moh. og er heller bratt. Arealet vert avgrensa av ein lang buveg i sør. Beitebakken er prega av ein veksling (mosaikkstruktur) mellom turre parti og fuktige drag, noko også vegetasjonen ber preg av. I tillegg er det eit relativt stort innslag av bergknausar og ur/blokkmark i området. Bakken ber preg av at den tidlegare har vore stadvis rydda for noko stein (steingardar, steinrøyser). I dag er bakken prega av attgroing og tette oppslag med lågvaksen, krypande einer. Det vert fortalt at det var lite einer her på 1980-talet. Jordsmonnet utgjer eit relativt tunt (og usamanhengjande) morenedekke, og vegetasjonen har turrbakkepreg.

Vegetasjonen er ein veksling av engartar som mellom anna blåklokke (*Campanula rotundifolia*), engkvein (*Agrostis capillaris*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), tiriltunge (*Lotus corniculatus*), tveskjeggveronika (*Veronica chamaedrys*), kvitmaure (*Galium boreale*), jordnøtt (*Conopodium majus*) og smalkjempe (*Plantago lanceolata*), ulike siv- og starrartar og ein del hei- og skogsartar med m.a. storbregner som skogburkne (*Anthyrium felix-femina*), einstape (*Pteridium aquilinum*) og ormetelg (*Dryopteris felix-mas*). Vegetasjonen er relativt artsrik med oppslag av mange engartar, men er prega av manglande bruk og attgroing.

Beitepotensialet vert forringa av det store oppslaget av einer (*Juniperus communis*). Beiteenga kan klassifiserast til G4; fattigeng; engkvein-raudsvingel-gulakseng.

Kulturspor: Alle steinopplegga med buveg, steingardar, bakkemurar og rydningsrøyser er spesielle. Sommarfjøs i nedkant av arealet.

Verdivurdering: Området er sterkt prega av invasjon av einer og vil miste verdi sin som kulturmark (engflora) dersom ikkje rydding vert gjennomført på arealet i nær framtid.

Vegetasjon:

Vegetasjonstype	G 4: Engkvein-raudsvingel-gulaks-eng (85%)
Vegetasjonsgeografisk region	Boreonemoral vegetasjonssone, Bn-O3t
Vegetasjonsseksjon	Sterkt oseanisk, O3t

Markeigenskapar:

	%-del	%-del	%-del
Jordfuktigheit	turr: 85	veksselfuktig: 0	frisk: 15
Baserikheit	fattig: 60	intermediær: 40	rik: 0
Næring	fattig: 40	intermediær: 60	rik: 0

Tilstand: Beiteenga har svak hevd (ekstensivt beita med sau), og er sterkt prega av attgroing med einer. Oppslag av lyssiv (*Juncus effusus*) knappisv (*Juncus conglomeratus*), finnskjegg (*Nardus stricta*) og myrtistel (*Cirsium palustre*) forringar beitekvaliteten i tillegg til einer og storbregner.

Dagens bruk: Ekstensivt sauebeite. Størstedelen av området har svak hevd.

Tidlegare bruk: Opprinneleg rydda til skrapslåttemark, men mest brukt som beitemark.

Inngrep: Ingen.

Artliste:

Achillea vulgaris, Agrostis capillaris, Alchemilla alpina, Alchemilla sp., Anthoxanthum odoratum, Anthyrium filix-femina, Blechnum spicant, Campanula rotundifolia, Carex echinata, Carex leporina, Carex nigra, Carex panacea, Carex pulicaris, Cerastium fontanum, Cirsium palustre, Conopodium majus, Dactylus glomerata, Deschampsia cespitosa, Deschampsia flexuosa, Digitalis purpurea, Dryopteris filix-mas, Festuca ovina, Festuca pratensis, Festuca rubra, Festuca vivipara, Galium boreale, Galium saxatile, Holcus lanatus, Holcus mollis, Hypericum maculatum, Juncus articulatus, Juncus conglomeratus, Juncus effesus, Juncus filiformis, Juncus squarrosus, Juniperus communis, Leontodon autumnalis, Lotus corniculatus, Luzula multiflora ssp. mutiflora, Nardus stricta, Plantago lanceolata, Poa annua, Poa pratensis, Poa trivialis, Polypodium vulgare, Potentilla erecta, Pteridium aquilinum, Primula vulgaris, Prunella vulgaris, Ranunculus acris, Ranunculus flammula, Ranunculus repens, Rumex acetosa, Saxifraga aizoides, Trifolium repens, Vaccinium myrtillus, Veronica chamaedrys, Veronica officinalis, Viola sp.

10. Drage 2

Lokalitetsnamn:	Drage 1
Dato	20.07.07
UTM	LP 3037 68918
Kartblad	1110 III, Vanylven
Verdi	C
Naturtype	Slåttemark (D01)
Areal	10 daa
Kommune	Selje
Inventør	Ingvild Austad

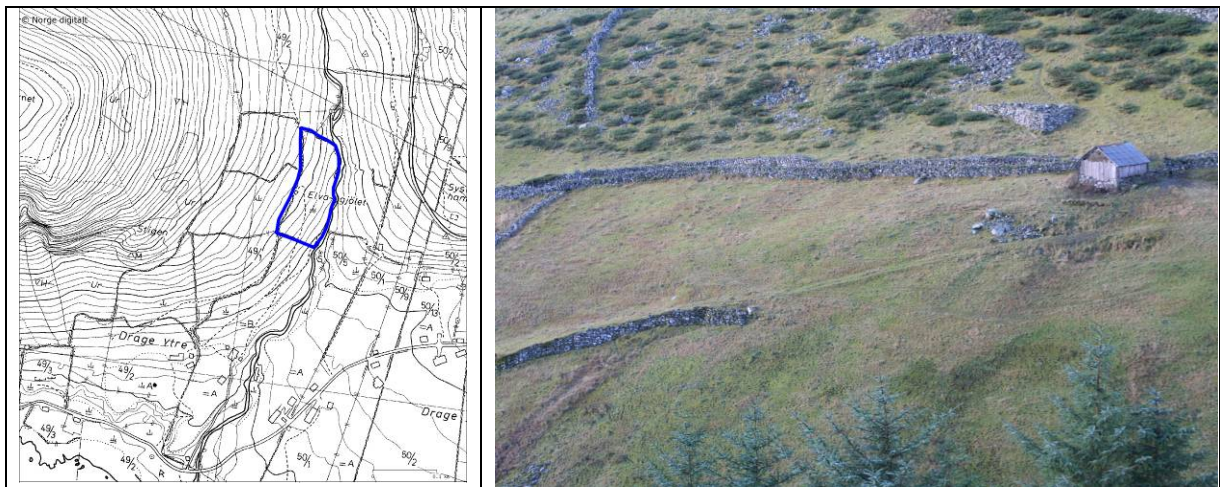

Fig. 12. Avgrensing og foto frå området.

Hovudtype: "Gardslandskap", slåttemark (fig. 12).

Landskapsregion 20, Kystbygdene på Vestlandet. Region 6, Bremangerlandet/Stad.

Beskrivelse: Området ligg nordvest for Dragegrenda i lisida under fjellet Elvehornet, 373 moh., med ein austleg til sør-austleg eksposisjon, og med god solinnstråling. Slåttemarka ligg 40-60 moh. og er relativt bratt. Arealet er avgrensa av steingardar og av ein buveg i overkant. Engarealet er relativt homogent, men har parti som er fuktige og nitrofile mellom anna ved sommarfjøsset nord i området. Slåttemarka er heilt rydda for stein, og framstår med eit relativt jamt, nedbeita feltsjikt. Det er ikkje oppslag av einer på enga. Enga vart slått fram til fyrste del av 1980-talet, deretter er den berre beita (sau). Oppslag av engsvingel (*Festuca pratensis*) tyder på at enga er tilsådd.

Engkvein (*Agrostis capillaris*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), raudsvingel (*Festuca rubra*), eng- og krattlodnegras (*Holcus lanatus*, *H. mollis*) er vanlege grasartar, medan engsyre (*Rumex acetosa*), krypsoleie (*Ranunculus repens*), engsoleie (*R. acris*), følblom (*Leontodon autumnalis*) og tusenfryd (*Bellis perennis*), er vanlege urter. Til forskjell frå beitebakken i overkant (Drage 1) er vegetasjonen her friskare med eit tjukkare, meir næringsrikt og jamnare fordelt jordsmonn. Arealet har truleg tidlegare også vore sterkt oppgjødsla då enga ligg i nedkant av eit sommarfjøs. Vegetasjonen kan klassifiserast som G4; frisk fattigeng, engkvein-raudsvingel-gulakseng.

Kulturspor: Monumentale steinmurar som buveg og fleire steingardar gjer området spesielt. Sommarfjøs.

Verdivurdering: Artsinventaret er ikkje spesielt, men beiteenga er halden godt ved like.

Vegetasjon:

Vegetasjonstype	G 4: Engkvein-raudsvingel-gulaks-eng (100%)
Vegetasjonsgeografisk region	Boreonemoral vegetasjonssone, Bn-O3t
Vegetasjonsseksjon	Sterkt oseanisk, O3t

Markeigenskapar:

	%-del	%-del	%-del
Jordfuktigheit	turr: 95	veksselfuktig: 0	frisk: 5
Baserikheit	fattig: 60	intermediær: 40	rik: 0
Næring	fattig: 40	intermediær: 60	rik: 0

Tilstand: Beiteenga er relativt jamt nedbeita og framstår som velhalden utan altfor mykje oppslag av beiteprefererande artar.

Dagens bruk: Sauebeite.

Tidlegare bruk: Slåttemark.

Inngrep: Ingen.

Artliste:

Agrostis capillaris, Alchemilla alpina, Alopecurus geniculatus Anthoxanthum odoratum, Anthriscus sylvestris, Bellis perennis, Carex binervis, Carex echinata, Carex leporina, Carex nigra, Cerastium fontanum, Cirsium palustre, Conopodium majus, Dactylus glomerata, Deschampsia cespitosus, Digitalis purpurea, Drosera rotundifolia, Dryopteris expansa, Epilobium montanum, Euphrasia sp, Festuca ovina, Festuca pratensis, Festuca rubra, Holcus lanatus, Holcus mollis, Juncus articulatus, Juncus conglomeratus, Juncus squarrosus, Leontodon autumnalis, Luzula multiflora, Nardus stricta, Narthecium ossifragum, Plantago lanceolata, Poa annua, Poa pratensis, Poa trivialis, Potentilla erecta, Prunella vulgaris, Ranunculus acris, Ranunculus repens, Rumex acetosa, Rumex obtusifolius, Silene dioica, Stellaria media, Succisa pratensis, Trifolium pratense, Trifolium repens, Urtica dioica, Vicia cracca, Vicia sepium.

11. Grotle

Lokalitetsnavn:	Grotle
Dato	13.07.05
UTM	KP 28450 68627
Kartblad	1118 IV, Bremanger
Verdi	B
Naturtype	Slåttemark (D01)
Areal	15 daa
Kommune	Bremanger
Inventør	Brith Natlandsmyr og Leif Hauge

Fig. 13. Avgrensing og foto frå området.

Hovudtype: "Gardslandskap", slåttemark (fig. 13).

Landskapsregion 20, Kystbygdene på Vestlandet. Region 6, Bremangerlandet/Stad.

Beskrivelse: Slåttemarka på Grotle ligg ved den ytterste busetnaden på nordsida av Bremangerpollen, eksponert direkte mot storhavet. Enga ligg på knausane like ved den store sandstranda Grotlesanden (Nygård 1981, Helle 1992b, Hauge et al. 2005). Området er lett tilgjengeleg via Grotlesanden eller vegen til den gamle kyrkjegarden.

Den urterike enga ligg under garden indre Grotle (g.nr.6, br.nr.5). Enga ligg på strandflata omkransa av små bergknauar, sva og parti med sandstrand. Frå sjøen strekkjer engene seg opp mot busetnaden, utmark og fjell. Den urterike slåttemarka femner om arealet frå den gamle kyrkjegarden ut mot Kyrkjeholmane. Den ytre delen av engaligg oppå ein knaus og har ei turrare utforming enn engaligg på strandflata.

Enga er artsrik og har eit tett feltsjikt i næringsrike parti. Engareal som grensar til sanden/stranda har mange næringskrevjande og salttålande artar som gåsemure (*Argentina anserina*), strandrug (*Leymus arenarius*), tangmelde (*Atriplex latifolia*), strandarve (*Honckenya peploides*), kystbjønnekjeks (*Heracleum sphondylium*), fjøresaulauk (*Triglochin maritimum*) og kvann (*Angelica archangelica*). Det rike oppslaget i denne delen av engaligg kan skuldast næringsstilførsel frå tang som vert skylt i land (Helle 1992b).

Partia som ligg noko lenger opp frå sjøen, og på meir skrint underlag, har vekslende innslag av krevjande og meir nøysame artar (Helle 1992b, Losvik 2003a og b). Vanlege gras her er engkvein (*Agrostis capillaris*), kveke (*Elymus repens*), raudsvingel (*Festuca rubra*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), hundegras (*Dactylis glomerata*), engrapp (*Poa pratensis*) og dunhavre (*Avenula pubescens*). Vanlege urter er engsoleie (*Ranunculus acris*), engsmelle (*Silene vulgaris*), gjerdevikke (*Vicia sepium*), fuglevikke (*Vicia cracca*), skogkløver (*Trifolium medium*), kvitkløver (*Trifolium repens*), småengkall (*Rhinanthus minor*), englodnegras (*Holcus lanatus*) og løvetann (*Taraxacum* sp.). Nøysame engartar er ryllik (*Achillea millefolium*), smalkjempe (*Plantago lanceolata*), tiriltunge (*Lotus corniculatus*), vanleg honningknoppurt (*Centaurea montana*), karve (*Carum carvi*), småengkall (*Rhinanthus minor*), raud jonsokblom (*Silene dioica*) og villin (*Linum catharticum*).

Dei oseaniske artane jordnøtt (*Conopodium majus*) og tusenfryd (*Bellis perennis*) har jamn dekning utover engene. Spesielt visuelt framtrедande er oppslaget av tusenfryd på føresommaren. På skrint jordsmonn veks bitter bergknapp (*Sedum acre*) og kystbergknapp (*Sedum anglicum*).

På meir kulturpåverka delar av enga er meir høgvakne artar som hundekjeks (*Anthriscus sylvestris*), mjødurt (*Filipendula ulmaria*) og engsoleie (*Ranunculus acris*) vanlege.

Enga kan karakteriserast som jordnøtteng med prestekrage-utforming (Losvik 2003a). Typen er sterkt truga på landsbasis (Fremstad & Moen 2001). Det er gjort ulike inventeringar på enga, truleg er det kring 50 artar som har tilhald i kjerneområda.

Kulturspor: Inntil slåttemarka ligg to sjøbuer. Like aust for enga ligg ein gravplass frå mellomalderen. Den gamle gravplassen er lett synleg og er avgrensa av ein markert steingard. Ein solid steinkross står ved den eine grava. På den gamle kyrkjegarden veks fleire tradisjonelle kulturartar som elles er sjeldne i området. Det er utarbeidd ein eigen skjøtselsplan for dette området (Karin Grotle Erlandsen, pers. oppl.).

Verdivurdering: Området ligg i nærleiken av viktige kulturminne og eit mykje nytta friluftsområde. Spesielt er det knytta arkeologiske interesser til den gamle kyrkjegarden. Den urterike enga ligg i eit storslått landskap inntil ei av dei største sandstrendene i fylket. Enga har høg eigenverdi og referanseverdi for kulturpåverka, saltvasspåverka og tangpåverka enger.

Vegetasjon:

Vegetasjonstype	G 4b: Engkvein-raudsvingel-gulaks-eng
Vegetasjonsgeografisk region	Boreonemoral vegetasjonssone, Bn-O3t
Vegetasjonsseksjon	Sterkt oseanisk, O3t

Markeigenskapar:

	%-del	%-del	%-del
Jordfuktigheit	turr: 50	vekselfuktig: 30	frisk: 20
Baserikheit	fattig: 40	intermediær: 50	rik: 10
Næring	fattig: 20	intermediær: 60	rik: 20

Tilstand: God hevd. Enga er velhalden og i tradisjonell drift. Drifta må halde fram.

Dagens bruk: Enga vert framleis slått kvar sommar i fyrste halvdel av av juli med ei tohjuls slåmaskin. Graset blir hesja og lagra som turrhøy. Om hausten beitar kring 30-40 sauer her. Enga vert gjødsla svakt med sauetalle.

Tidlegare bruk: Området vart brukt tradisjonelt av eigaren fram til kring 1990 med slått og etterbeite av 10-20 sauer.

Inngrep: Ingen inngrep i enga.

Artsliste:

Achillea millefolium, Agrostis capillaris, Alchemilla vulgaris coll., Allium vineale, Anthoxanthum odoratum, Anthriscus sylvestris, Armeria maritima, Avenula pubescens, Bellis perennis, Campanula rotundifolia, Cardamine pratensis, Carum carvi, Centaurea montana, Centaurea sp., Cerastium fontanum, Dactylis glomerata, Elymus repens, Equisetum arvense, Euphrasia stricta, Festuca rubra, Filipendula ulmaria, Geranium sylvaticum, Heracleum spondylicum, Hypericum maculatum, Lathyrus pratensis, Leontodon autumnalis, Leucanthemum vulgare, Linum catharticum, Lotus corniculatus, Luzula campestris, Parnassia palustris, Pimpinella saxifraga, Plantago lanceolata, Plantago maritima, Poa pratensis, Poa trivialis, Potentilla anserina, Ranunculus acris, Rhinanthus minor, Rumex acetosa, Sedum acre, Sedum anglicum, Silene dioica, Silene vulgaris, Taraxacum sp., Trifolium medium, Trifolium pratense, Vicia cracca, Vicia sepium.

12. Heggedal 1

Lokalitetsnamn:	Heggedal 1
Dato	23.07.07
UTM	LP 3140 68729
Kartblad	1118 I, Måløy
Verdi	C
Naturtype	Slåttemark (D01) og naturbeitemark (D 04)
Areal	3 daa
Kommune	Vågsøy
Inventør	Ingvild Austad

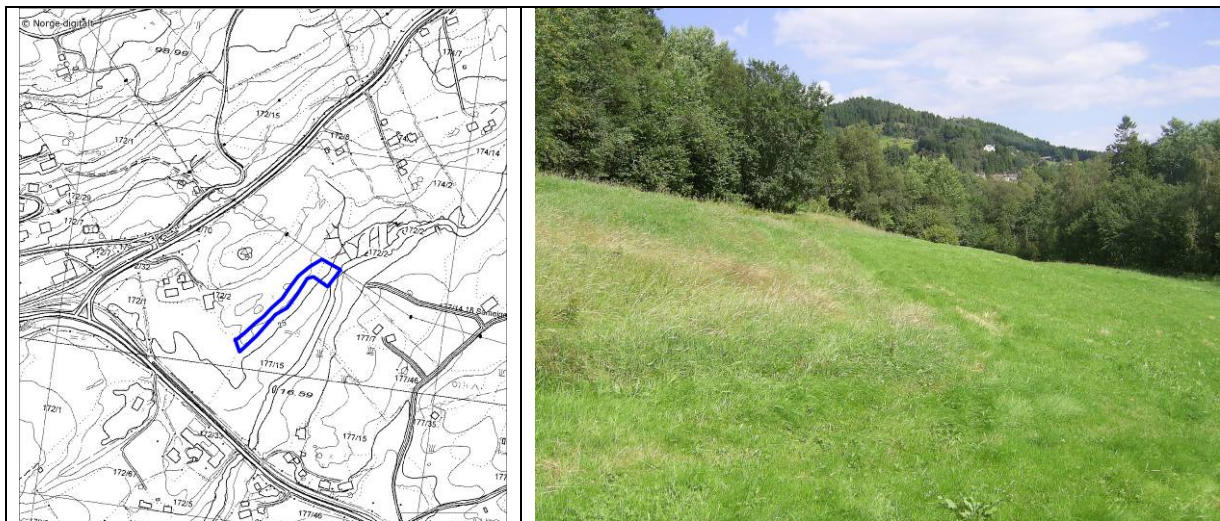

Fig. 14. Avgrensing og foto frå området.

Hovudtype: ”Gardslandskap”, slåttemark og naturbeitemark (fig. 14).
Landskapsregion 20, Kystbygdene på Vestlandet. Region 6, Bremangerlandet/Stad.

Beskrivelse: Området ligg på gardsbruket Heggedal i Vågsøy kommune på oversida av vegkrysset (Måløy/Åheim). Det omfattar artsrike kantsoner på ei større, maskinelt driven slåttemark. Garden vert drive godt, og kulturlandskapet er generelt velstelt og er samansett av mange ulike kulturmarker. Det aktuelle kjerneområdet er lite, ca. 1 daa, og lokalisert ca. 20 meter over havet. Det er bratt og har eit relativt stort innslag av engartar. Området må kategoriserast som restareal, og vert ikkje nytta i dag. Det er under attgroing med einstape (*Pteridium aquilinum*), englodnegras (*Holcus lanatus*) og osp (*Populus tremula*). Arealet har potensial ved reetablering av tradisjonell drift (ljøslått og husdyrbeite vår og haust).

Kulturspor: Ingen spesielle på sjølve arealet, men på tunet står ei gamal, freda tømmerstove. Det er også fleire monumentale steingardar i innmarka.

Verdivurdering: Området er ikkje spesielt verdifullt, men inngår i eit velstelt kulturlandskap med mange kulturbetinga habitat.

Vegetasjon:

Vegetasjonstype	G 4: Engkvein-raudsvingel-gulaks-eng (100%)
Vegetasjonsgeografisk region	Boreonemoral vegetasjonssone, Bn-O3t

Vegetasjonsseksjon	Sterkt oseanisk, O3t
---------------------------	----------------------

Markeigenskapar:

	%-del	%-del	%-del
Jordfuktigheit	turr: 100	veksselfuktig: 0	frisk: 0
Baserikheit	fattig: 100	intermediær: 0	rik: 0
Næring	fattig: 100	intermediær: 0	rik: 0

Tilstand: Området er under attgroing med einstape (*Pteridium aquilinum*), englodnegras (*Holcus lanatus*) og osp (*Populus tremula*). Stadvis dominerer fuglevikke (*Vicia cracca*).

Dagens bruk: Ikkje i bruk, restareal.

Tidlegare bruk: Slåttemark.

Inngrep: Ingen.

Artsliste:

Achillea vulgaris, Agrostis capillaris, Alchemilla sp., *Angelica sylvestris, Anthoxanthum odoratum, Anthriscus sylvestris, Betula pubescens, Campanula rotundifolia, Carex leporina, Carex pallescens, Cirsium heterophyllum, Conopodium majus, Corylus avellana, Deschampsia cespitosus, Festuca rubra, Filipendula ulmaria, Galium uliginosum, Hieracium pilosella, Holcus mollis, Hypericum maculatum, Juncus articulatus, Juncus conglomeratus, Leontodon autumnalis, Lotus corniculatus, Luzula multiflora, ssp. multiflora, Matteuccia struthiopteris, Melampyrum pratense, Molinia caerulea, Phleum pratense, Plantago lanceolata, Populus tremula, Potentilla erecta, Pteridium aquilinum, Quercus robur juv., Ranunculus acris, Ranunculus repens, Rubus idaeus, Salix caprea, Sorbus aucuparia, Succisa pratensis, Taraxacum* sp., *Trifolium pratense, Trifolium repens, Veronica chamaedrys, Vicia cracca, Viola palustris.*

13. Heggedal 2

Lokalitetsnamn:	Heggedal 2
Dato	23.07.07
UTM	LP 3142 68730
Kartblad	1118 I, Måløy
Verdi	C
Naturtype	Hagemark (D04)
Areal	7 daa
Kommune	Vågsøy
Inventør	Ingvild Austad

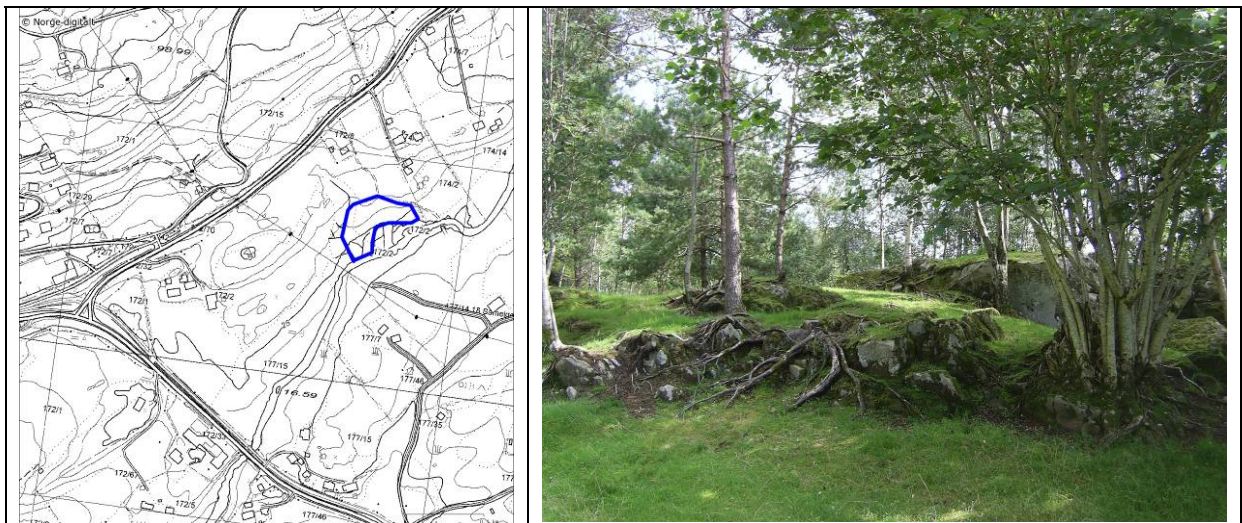

Fig. 15. Avgrensing og foto frå området.

Hovudtype: ”Anna haustingslandskap i utmark”, hagemark (fig. 15).

Landskapsregion 20, Kystbygdene på Vestlandet. Region 6, Bremangerlandet/Stad.

Beskrivelse: Hagemarka ligg på gardsbruket Heggedal i Vågsøy kommune på oversida av vegkrysset (Måløy/Åheim). Hagemarka omfattar areal med lysope tresjikt og godt nedbeita feltsjikt. Det aktuelle området inneheld også gamal, tidlegare atlagt åkermark (åkerreiner). Garden vert godt drive, og kulturlandskapet er generelt velstelt og er bygd opp av mange ulike kulturmarker. Det aktuelle området ligg kring 25 moh. og har av noko vekslende terrengtilhøve, med små kollar og flater. Området vert intensivt beita av sau (totalt meir enn 100 sau på gardsbruket), og er gjennomgåande velstelt. Noko oppslag av knappsiv/lyssiv (*Juncus conglomeratus*/*J. effusus*) og myrtistel (*Cirsium palustre*) forringar stadvis beitekvaliteten. Supplerande rydding er nødvendige tiltak. Området har potensiale ved mindre hardt beitepress supplert med rydding av uønska artar.

Kulturspor: Åkerreiner, steingardar, bakkemurar.

Verdivurdering: Området utgjer ein kulturmarkstype som det stadig blir mindre av; hagemark/beiteskog. Hagemarksarealet/beiteskogen er ikkje spesielt artsrik.

Vegetasjon:

Vegetasjonstype	G 4: Engkvein-raudsvingel-gulaks-eng (100%)
Vegetasjonsgeografisk region	Boreonemoral vegetasjonssone, Bn-O3t
Vegetasjonsseksjon	Sterkt oseanisk, O3t

Markeigenskapar:

	%-del	%-del	%-del
Jordfuktigheit	turr: 100	vekselfuktig: 0	frisk: 0
Baserikheit	fattig: 100	intermediær: 0	rik: 0
Næring	fattig: 100	intermediær: 0	rik: 0

Tilstand: Området har eit lysope tresjikt (ulike treslag) og godt nedbeita feltsjikt. Det vert beita intensivt med sau i området (totalt meir enn 100 sau på gardsbruket), og marka er gjennomgåande velstelt. Noko oppslag av knappsiv/lyssiv (*Juncus conglomeratus*/*J. effusus*) og myrtistel (*Cirsium palustre*) forringar stadvis beitekvaliteten.

Dagens bruk: Intensiv sauebeiting.

Tidlegare bruk: Husdyrbeiting, slått og åkerdrift.

Inngrep: Ingen.

Artar:

Abies sp., *Agrostis capillaris*, *Anthoxanthum odoratum*, *Betula verrucosa*, *Blechnum spicant*, *Campanula rotundifolia*, *Carex echinata*, *Cerastium fontanum*, *Cirsium palustre*, *Corylus avellana*, *Cystopteris fragilis*, *Danthonia decumbens*, *Deschampsia cespitosa*, *Deschampsia flexuosa*, *Dryopteris filix-mas*, *Festuca rubra*, *Fragaria vesca*, *Galium uliginosum*, *Hieracium pilosella*, *Holcus mollis*, *Juncus conglomeratus*, *Juniperus communis*, *Leontodon autumnalis*, *Luzula multiflora*, ssp. *multiflora*, *Nardus stricta*, *Pinus sylvestris*, *Plantago lanceolata*, *Potentilla erecta*, *Prunella vulgaris*, *Pteridium aquilinum*, *Ranunculus acris*, *Sorbus aucuparia*, *Veronica officinalis*, *Veronica serpyllifolia*, *Viola* sp.

3. Oppsummering

Trass i tilskotsordningar som SMIL og RMP er tilstanden for gamle, klassiske kulturmarker med variert biologisk mangfald i dag (2008) urovekkjande i Sogn og Fjordane fylke. Talet på ulike kulturmarker som slåtteeenger, beitemarker, hagemarker, lauvenger, lyngheier, stølsvollar og haustingsskogar blir stadig færre og kjerneområda stadig mindre. Spesielt er utviklinga mot færre autentiske hagemarker og område prega av alternativ førsanking (lauv og ris) tydeleg. Kulturmarkstypar med engstruktur er vanlegast, gjerne kombinert med husdyrbeiting.

Artsmangfaldet kan framleis vere høgt, men vert i mange høve utgjort av tidlege suksesjonstrinn med invasjon av kantartar og skogsartar. Attgroing er gjennomgåande det største trugsmålet. Når ein veit at det er mykje lettare å ta utgangspunkt i eksisterande god tilstand for å sikre verdiane må ein sikre rett skjøtsel. Det er mykje meir krevjande i etterkant å prøve å restaurere kulturmarkene for å auke det biologiske mangfaldet. Medan ein bygning eller eit teknisk kulturminne (steingard, rydningsrøys m.m.) kan stå i fleire hundre år, tek det berre få år å øydeleggje vegetasjonssamansetninga på ei urterik slåttemark. Opphoping av biomasse grunna manglande uttak fører til etablering av meir næringskrevjande, friskare og kraftigare vegetasjon som kveler dei klassiske eng- og beitemarksartane.

I tillegg til å sikre og innrette skjøtselstiltak og økonomiske tilskotsmidlar til dei mest verdifulle områda, er det og stor trong for å overvake utviklinga i dei attverande semi-naturlege vegetasjonssamfunna med lang kontinuitet og variert artsinnhald. Vidareføringa av dette prosjektet bør difor inkludere utvelging av viktige område (sites) for overvaking. Her må ein etablere fastruter for registreringar med jamne, definerte intervall. Det er her viktig å samanlikne vegetasjonsutvikling i område som framleis blir drive tradisjonelt, område der restaurerings- og skjøtselstiltak vert igangsette og område som har endra skjøtselsregime/bruk. Eit godt samarbeid med grunneigarane er viktig.

Vidare er det framleis viktig med registrering av nye område. Det er fleire kommunar i fylket som kan ha store kulturlandskapskvalitetar som ikkje er registrerte, særleg på fjellet og på øyar langs kysten. Det er også viktig å reinventere tidlegare kulturlandskapsområde. Det må setjast opp fylkesvise prioriteringar av kulturlandskapslokalitetar slik at ein kan sikre langsiktige skjøtselstiltak. Viktig her er å byggje på initiativet frå MD og LMD om prioriterte område i jordbrukets kulturlandskap som skal gjevast ei spesiell forvaltning. For desse områda må ein sjå kulturlandskapskvalitetane under eitt og inkludere kvalitetar som biologisk mangfald, kulturmarkstypar, tekniske element og bygningsmiljø. Då får ein best fanga opp gode og heilskaplege kulturlandskap som kan takast vare på i framtida.

Det må også utarbeidast gode skjøtsels- og forvaltnings- og tiltaksplanar for eit utval av områda slik at skjøtselsmidlane blir nytta mest mogeleg effektivt. Planar bør utarbeidast for alle A og B lokalitetar.

Referansar

Austad, I. 1985a. Vegetasjon i kulturlandskapet. Bjørkehager og einerbakker. Sogn og Fjordane DH Skr. 1985:1. 36s.

Austad, I. 1985b. Vegetasjon i kulturlandskapet. Lauvingstrær. Sogn og Fjordane DH Skr. 1985:2. 43s.

Austad, I., Lea, B.O. & Skogen, A. 1985. Kulturpåvirkete edellaauvskoger. Utprøving av et metodeopplegg for istandsetting og skjøtsel. Økoforsk rapport 1.

Austad, I. & Hauge, L. 1989: Kulturlandskap og kulturmarkstypar i Sogn og Fjordane. Foreløpig klassifisering av landskapsøkologiske enheter. Rapport 2. Sogn og Fjordane distriktshøgskule Skr. 1989:12. 81 s.

Austad, I. & Hauge, L. 1990. Juniper fields in Sogn, western Norway, a man made vegetation type. – Nord. J. Bot. 9: 665-683. Copenhagen.

Austad, I. & Skogen, A. 1990. Restoration of a deciduous woodland in Western Norway formerly used for fodder production: effects on tree canopy and field layer. Vegetatio 88; 1-20.

Austad, I., Hauge, L. & Helle, T. 1993a. Verdifulle kulturlandskap og kulturmarkstyper i Sogn og Fjordane. Prioriterte områder. - Avd. for landskapsøkologi, Sogn og Fjordane DH. 131s.

Austad, I., Hauge, L. & Helle, T. 1993b. Kulturlandskap i Sogn og Fjordane. Bruk og vern. Sluttrapport. - Avd. for landskapsøkologi, Sogn og Fjordane DH. 54s.

Austad, I. & Losvik, M. 1998. Changes in species composition following field and tree layer restoration and management in a wooded hay meadow. - Nord. J. Bot. 18:641-662.

Austad, I., Holmedal Losvik, M., Lundberg, A. & Skogen, A. 2004. Kartlegging av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap 2004. Supplerende registreringar. Høgskulen i Sogn og Fjordane og Universitetet i Bergen.

Børset, A. & Puschmann, O. 2007. Utvalgte kulturlandskap i jordbruket. Statens landbruksforvaltning, Direktoratet for naturforvaltning og Riksantikvaren

Direktoratet for naturforvaltning, 1994. Verdifulle kulturlandskap i Norge. Mer enn bare landskap! Del 4. Sluttrapport fra det sentrale utvalget. Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap. 117s.

Djupedal, T. 1996. Selja. Kulturhistorisk handbok. Selja forlag.

Fremstad, E. 1997. Vegetasjonstyper i Norge. NINA Temahefte 12. 279 s.

Fremstad, E. & Moen, A. 2001. Truete vegetasjonstyper i Norge. Rapport Botanisk serie 2001:4. NTNU Vitenskapsmuseet Rapp. Bot. Ser. 2001-4: 1-231.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Landbruksavdelinga, 2002. Strategiplan for arbeid med kulturlandskap i Sogn og Fjordane. Handlingsplan 2002-2005. Kulturlandskapsgruppa i Sogn og Fjordane.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Landbruksavdelinga, 2004. Regionalt miljøprogram for landbruket i Sogn og Fjordane. Handlingsplan 2005-2006.

Hauge, L. 1998. Restoration and management of a birch grove in inner Sogn formerly used for fodder production. Norsk geogr. Tidsskr. Vol. 52, 65-78.

Hauge, L., Natlandsmyr, B. og Austad, I. 2005. Artsrike slåtte- og beiteenger i Sogn og Fjordane, status for eit utval av lokalitetar. HSF Rapport nr 5. 2005.

Hauge, L. & Austad, I. 2008a. Supplerande kartlegging av biologisk mangfald i jordbrukets kulturlandskap i Sogn og Fjordane. DN-rapport. In. prep.

Hauge, L. & Austad, I. 2008b. Supplerande kartlegging av biologisk mangfald i jordbrukets kulturlandskap i Sogn og Fjordane. Rapport for kommunane Balestrand, Vik, Leikanger, Sogndal, Luster, Lærdal, Aurland og Årdal. Rapport 4/2008. Avdeling for ingeniør- og naturfag. Høgskulen i Sogn og Fjordane.

Hauge, L., Nordbakken, J.F. & Austad, I. 2008. Supplerande kartlegging av biologisk mangfald i jordbrukets kulturlandskap i Sogn og Fjordane. Registrering for kommunane Flora, Førde, Gloppen, Eid og Stryn. Rapport 3/2008. Avdeling for ingeniør- og naturfag. Høgskulen i Sogn og Fjordane.

Helle, T. 1992a. Kulturlandskap og kulturmarkstypar i Selje kommune. Kulturlandskap i Sogn og Fjordane. Bruk og vern. Rapport nr. 23. Sogn og Fjordane distriktshøgskule.

Helle, T. 1992b. Kulturlandskap og kulturmarkstypar i Bremanger kommune. Kulturlandskap i Sogn og Fjordane. Bruk og vern. Rapport nr. 9. Sogn og Fjordane distriktshøgskule skrifter 1990:2.103s.

Koller, A.L. (in prep.). Gården Årdal i Selje - vegetasjonsøkologiske undersøkelser av beitemark. Masteroppgave ved Institutt for naturforvaltning, UMB.

Lid, J. & Lid, D. T. 2005. Norsk flora, 7. utgåve. Det Norske Samlaget.

Losvik, M. H. 1988: Phytosociology and ecology of old hay meadows in Hordaland, western Norway in relation to management. - *Vegetatio* 78:157-187.

Losvik, M. H. 1993. Hay meadow communities in western Norway and relations between vegetation and environmental factors. - *Nord J. Bot.* 13: 195-206. Copenhagen.

Losvik, M. 2003a. Artsrik slåttemark på gårdsbruk i drift. Innspill til Fylkesmannen I Hordaland, miljøvernabdelingen. 17.03.03. Upubl.

- Losvik, M. H. 2003b. Spesies-rich hay meadow sites in West Norway: conservation and management. In E. Tiezzi, C. A. Brebbia & J. L. Uso (eds.): Ecosystems and sustainable development IV:2, pp 1133-1141. WIT Press, Southampton.
- Lundekvam, H. E. & Gauslaa, Y. 1986. Phytosociology and ecology of mown grasslands in western Norway. -Meld. Norg. Landbr. Høgsk. 65 (22): 1-26.
- Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens Kartverk, Hønefoss.
- Moen, A., Alm, T., Austad, I., Kielland-Lund, J., Losvik, M. & Norderhaug, A. 2001. Kulturbetinget engvegetasjon. I Fremstad, E. & Moen, A. (red.): Truete vegetasjonstyper i Norge. s. 68-98. Rapport botanisk serie 2001:4. -Vitenskapsmuseet, Norges teknisk naturvitenskapelige universitet.
- Natlandsmyr, B. & Austad, I. 2005. Kystgeitene på Selje. Beitebruk, vegetasjon og landskap. N-NR 13/2005. Avd. for ingeniør- og naturfag. Høgskulen i Sogn og Fjordane.
- Norderhaug, A. 1988. Urterike slåtteenger I Norge, rapport frå for-prosjekt. Økoforsk utredning. 1988:3. 92 pp.
- Norderhaug, A., Austad, I., Hauge, L. & Kvamme, M. 1999 (red.): Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle, norske kulturmarker. 252 s. Landbruksforlaget.
- Nygård, 1981. Grotle i gamal tid. I: Bremanger Sogelag: gammalt frå Bremanger. Førde.
- Puschmann, O. 2005. Nasjonalt referansesystem for landskap. Beskrivelse av Norges 45 landskapsregioner. NIJOS-rapport 10/2005. Norsk institutt for jord- og skogkartlegging, Ås.
- Sem, G.K. 2007. Selja-et landskap i endring. En plan for istandsetting og skjøtsel av kulturlandskapet. Masteroppgave ved Institutt for landskapsplanlegging, Universitetet for miljø- og biovitenskap. 133 s.
- Skogen, A. & Odland, A. 1991. Flora og vegetasjon i og rundt Ervikvatnet, Stad, 9 år etter senkningen, samt en vurdering av Morkdalsvassdragets botaniske verdi i verneplansammenheng. NINA-forskningsrapport 018. - Norsk institutt for naturforskning.
- St. meld. Nr. 42 (2000-2001). Biologisk mangfold. Sektoransvar og samordning. Godkjent i statsråd 27.april. 2001.
- St.prp. nr. 1 (2004-2005). Den kongelige proposisjon om statsbudsjettet medregnet folketrygden for budsjetterminen 1. januar – 31. desember 2005. Godkjent i statsråd 1. oktober 2004.
- Personlege opplysingar:**
Grotle Erlandsen, Karin 2005. Opplysingar om gravplassen på Grotle.

Vedlegg:

Vedlegg 1: Artsliste Hoddevik 2:

Det er tatt flere krysslister for å dekke opp variasjonen i beitebakkene og er nummerert fra nord mot sør. Område 1 og 2 er beitebakker på grunt jordsmonn og utgjør ca. 60% av arealet. Område 3 er beitebakke på grasdekt blokkmark (15%) og ligger mellom 2 og 5. Område 4 ligger i nedkant av 3 og 5, og er skilt ut på grunn av mer frodig vegetasjon og bedre jordsmonn (1 %). Område 5 er inngjerdet og blir beitet (sau) i dag (25%).

Artsliste	1	2	3	4	5	
<i>Acer platanoides</i>	x					platanlønn
<i>Achillea vulgaris</i>	x	x	x	x	x	ryllik
<i>Agrostis capillaris</i>	x	x	x	x	x	engkvein
<i>Alchemilla alpina</i>	x	x	x	x	x	fjellmarikåpe
<i>Alchemilla sp.</i>	x	x	x	x		marikåpe
<i>Angelica sylvestris</i>	x		x			sløkje
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	x	x	x	x	x	gulaks
<i>Anthyllis vulneraria ssp. vul.</i>	x	x	x			rundskolm
<i>Anthyrium filix-femina</i>		x		x	x	skogburkne
<i>Arrhenatherum elatius</i>	x	x	x	x	x	hestehavre
<i>Avenula pubescens</i>	x	x	x	x	x	dunhavre
<i>Asplenium trichomanes</i>			x			svartburkne
<i>Betula pubescens ssp. pubescens</i>	x					dunbjørk
<i>Calluna vulgaris</i>	x	x	x		x	røsslyng
<i>Campanula rotundifolia</i>	x	x	x	x	x	blåkløkke
<i>Carex binervis</i>			x	x		heistorr
<i>Carex echinata</i>		x				stjernestorr
<i>Carex flava</i>		x				gulstarr
<i>Carex leporina</i>		x				harestorr
<i>Carex pallescens</i>	x	x			x	bleikstorr
<i>Carex panicea</i>	x	x	x			kornstorr
<i>Carex pilufera</i>		x				bråtestorr
<i>Carex pulicaris</i>	x	x				loppetorr
<i>Cerastium fontanum</i>	x	x	x	x	x	vanleg arve
<i>Cirsium helenioides</i>		x				kvitbladtistel
<i>Cirsium palustre</i>		x		x		myrtistel
<i>Clinopodium vulgare</i>	x	x		x		kransmynte
<i>Conopodium majus</i>	x	x	x	x	x	jordnøtt
<i>Corylus avellana</i>	x		x		x	hassel
<i>Dactylorhiza maculata</i>		x				flekkmarihånd
<i>Dactylorhiza sp.</i>		x	x			(eng)marihånd
<i>Dactylus glomerata</i>	x	x	x	x	x	hundegras
<i>Danthonia decumbens</i>	x	x	x		x	knegras
<i>Deschampsia cespitosus</i>	x			x		sølvbunke
<i>Deschampsia flexuosa</i>	x	x	x	x	x	smyle
<i>Digitalis purpurea</i>						revebjelle
<i>Dryopteris filix-mas</i>		x		x		ormetelg
<i>Epilobium montanum</i>				x		krattmjølke
<i>Elytrigia repens ssp. repens</i>			x			kveke

<i>Euphrasia</i> sp.	x	x	x			augnetrøst
<i>Festuca ovina</i>	x	x	x		x	sauesvingel
<i>Festuca pratensis</i>	x	x	x	x	x	engsvingel
<i>Festuca rubra</i>	x	x	x	x	x	raudsvingel
<i>Festuca vivipara</i> ssp. <i>vivipara</i>	x	x	x	x	x	geitsvingel
<i>Filipendula ulmaria</i>	x	x	x	x		mjødurt
<i>Fraxinus excelsior</i>				x		ask
<i>Galium verum</i>			x			gulmaure
<i>Geranium sylvaticum</i>	x					skogstorkenebb
<i>Heracleum spondylium</i>				x		kystbjønnekjeks
<i>Hieracium pilosella</i>		x			x	hårsvæve
<i>Hieracium vulgata</i>		x				beitesvæve
<i>Holcus lanatus</i>	x	x	x	x	x	englodnegras
<i>Holcus mollis</i>	x	x		x	x	krattlodnegras
<i>Hypericum maculatum</i>	x	x	x	x	x	firkantperikum
<i>Hypericum pulcrum</i>		x				fagerperikum
<i>Hypochaeris radicata</i>	x	x	x	x	x	kystgrisøre
<i>Juncus articulatus</i>		x				ryllsiv
<i>Juncus conglomeratus</i>		x				knappsiv
<i>Lathyrus pratensis</i>	x	x				gulskolm
<i>Leontodon autumnalis</i>		x	x		x	følblom
<i>Lotus corniculatus</i>	x	x	x	x	x	tiriltunge
<i>Luzula multiflora</i> ssp. <i>mul.</i>	x	x	x	x	x	engfrytle
<i>Luzula sylvatica</i>	x	x	x			storfrytle
<i>Molinia caerulea</i>	x	x				blåtopp
<i>Malus sylvestris</i>	x					vill-apal
<i>Narthecium ossifragum</i>		x				rome
<i>Pimpinella saxifraga</i>	x		x		x	gjeldkarve
<i>Phegopteris connectilis</i>				x		hengjeveng
<i>Plantago lanceolata</i>	x	x	x	x	x	smalkjempe
<i>Poa pratensis</i>	x	x	x	x	x	engrapp
<i>Poa trivialis</i>	x				x	markrapp
<i>Polypodium vulgare</i>					x	sisselrot
<i>Potentilla erecta</i>	x	x	x	x	x	tepperot
<i>Pteridium aquilinum</i>	x	x			x	einstape
<i>Primula</i> sp.	x	x	x	x	x	nøkleblom
<i>Prunella vulgaris</i>	x	x	x	x	x	blåkoll
<i>Ranunculus acris</i>	x	x	x	x		engsoleie
<i>Rhinanthus minor</i>	x		x			småengkall
<i>Rubus idaeus</i>		x	x	x	x	bringebær
<i>Rumex acetosa</i>	x	x	x	x	x	engsyre
<i>Rumex obtusifolius</i>					x	byhøymol
<i>Silene vulgaris</i> var. <i>vul.</i>	x			x		engsmelle
<i>Sorbus aucuparia</i>	x	x	x	x	x	rogn
<i>Stellaria graminea</i>	x		x			grasstjerneblom
<i>Succisa pratensis</i>	x	x	x	x		blåknapp
<i>Taraxacum</i> sp.	x		x	x	x	løvetann
<i>Trifolium pratense</i>	x	x	x	x	x	raudkløver
<i>Trifolium repens</i>	x	x	x		x	kvitkløver
<i>Vaccinium myrtillus</i>	x		x		x	blåbær

<i>Vaccinium uliginosum</i>	x	x	x		x	blokkebær
<i>Valeriana sambucifolia</i>			x	x		vendelrot
<i>Veronica chamaedrys</i>	x		x	x	x	tviskjeggveronika
<i>Veronica officinalis</i>	x	x	x	x	x	legeveronika
<i>Vicia cracca</i>	x	x	x			fuglevikke
<i>Vicia sepium</i>	x	x	x			gjerdevikke
<i>Vicia sylvatica</i>			x			skogvikke
<i>Viola riviniana</i>	x					skogfiol
<i>Viola sp.</i>						

Vedlegg 2: Artsliste Selja, område nr.7

Artsliste (fleire krysslister er samla for ulike vegetasjonstypar)

1. Lynghei
2. Myr
3. Kulturmark/eng
4. Strandeng og tangvoll
5. Berg/strandberg/rasmark/kantkratt/klostermur
6. Plantefelt
7. Åkerholmar, trakksamfunn

	1	2	3	4	5	6	7	
<i>Acer pseudoplatanus</i>			x			x		platanlønnonn
<i>Achillea millefolium</i>			x		x		x	ryllik
<i>Aegopodium podagraria</i>			x	x	x	x		skvallerkål
<i>Agrostis canina</i>	x	x		x		x	x	hundekvein
<i>Agrostis capillaris</i>	x	x	x	x	x	x	x	engkvein
<i>Agrostis gigantea</i>		x	x					storkvein
<i>Agrostis stolonifera</i>	x		x	x	x		x	krypkvein
<i>Alchemilla alpina</i>	x		x	x	x		x	fjellmarikåpe
<i>Alchemilla sp.</i>	x	x	x	x	x		x	marikåpe
<i>Allium ursinum</i>	x		x		x			ramslauk
<i>Alnus incana</i>	x							gråor
<i>Andromeda polifolia</i>	x	x						hvitlyng
<i>Anemone nemorosa</i>	x					x		hvitveis
<i>Angelica sylvestris</i>	x		x	x	x	x		sløkje
<i>Antennaria dioica</i>	x		x					kattefot
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	x	x	x	x	x	x	x	gulaks
<i>Anthriscus sylvestris</i>			x	x	x		x	hundekjeks
<i>Anthyrium filix-femina</i>	x	x	x	x	x	x	x	skogburkne
<i>Aquilegia vulgaris</i>			x					akeleie
<i>Arabidopsis thaliana</i>							x	vårskrinnebl.
<i>Arctostaphylos alpina</i>	x							rypebær
<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>	x							mjølbær
<i>Asplenium adiantum-nig.</i>					x			blankburkne
<i>Asplenium ruta-muraria</i>			x		x			murburkne
<i>Asplenium trichomanes</i>					x			svartburkne
<i>Arctium nemorosum</i>					x			skyggeborre
<i>Argentina anserina</i>				x	x		x	gåsemure
<i>Armeria maritima</i>				x	x			strandnellik
<i>Arrhenatherum elatius</i>			x	x	x			hestehavre
<i>Atocion rupestre</i>					x			småsmelle
<i>Atriplex glabriuscula</i>				x				bruskmelde
<i>Atriplex prostrata</i>				x				tangmelde
<i>Avenula pubescens</i>			x	x	x		x	dunhavre
<i>Bellis perennis</i>			x				x	tusenfryd
<i>Betula pubescens</i>	x	x	x		x	x	x	lavlandsbjø.
<i>Blechnum spicant</i>	x	x	x			x		bjønnekam
<i>Bromopsis benekenii</i>					x			skogfaks
<i>Bromus inermis</i>			x	x	x	x	x	bladfaks

<i>Callitriche stagnalis</i>			X					dikevasshår
<i>Calluna vulgaris</i>	X	X	X	X	X	X		røsslyng
<i>Caltha palustris</i>		X	X	X				bekkeblom
<i>Campanula rotundifolia</i>	X		X	X	X		X	blåklukke
<i>Cardamine flexuosa</i>			X				X	skogkarse
<i>Cardamine pratensis</i>		X	X	X			X	engkarse
<i>Carex binervis</i>	X	X	X			X		heistorr
<i>Carex canescens</i>		X						gråstorr
<i>Carex demissa</i>		X	X					grønnstorr
<i>Carex echinata</i>	X	X	X	X				stjernestorr
<i>Carex juncella</i>	X							stolpestorr
<i>Carex leporina</i>	X		X	X	X		X	harestorr
<i>Carex nigra</i>	X	X	X	X	X	X		slåtestorr
<i>Carex pallescens</i>								bleikstorr
<i>Carex panicea</i>	X	X	X	X				kornstorr
<i>Carex pilufera</i>		X						bråtestorr
<i>Carex pulicaris</i>	X	X		X	X			loppestorr
<i>Carex rostrata</i>		X						flaskestorr
<i>Cerastium alpinum</i>				X			X	tunsmårve
<i>Cerastium fontanum</i>	X	X	X	X	X		X	vanlig arve
<i>Chamaepericlymenum sue.</i>	X	X						skrubber
<i>Cirsium palustre</i>		X	X	X	X		X	myrtistel
<i>Cirsium vulgare</i>			X				X	vegtistel
<i>Chamaerion angustifolium</i>						X		geiterams
<i>Cochlearia officinalis</i>			X	X				skjørbuksurt
<i>Comarum palustre</i>			X					myrhatt
<i>Conopodium majus</i>	X	X	X	X	X	X	X	jordnøtt
<i>Corylus avellana</i>	X				X	X		hassel
<i>Cotoneaster bullatus</i>						X		bulkemispel
<i>Crataegus rhipidophylla</i>					X			begerhagtorn
<i>Cryptogramma crispa</i>					X			hestespreng
<i>Cystopteris fragilis</i>			X					skjørlok
<i>Dactylorhiza maculata</i>	X	X	X	X	X			flekkmarieh.
<i>Dactylis glomerata</i>			X	X	X	X	X	hundegras
<i>Deschampsia cespitosa</i>		X	X	X	X	X	X	sølvbunke
<i>Deschampsia flexuosa</i>	X	X	X	X	X	X	X	smyle
<i>Digitalis purpurea</i>	X		X		X	X	X	revebjelle
<i>Dryopteris affinis</i>	X	X	X		X			raggtelg
<i>Dryopteris dilatata</i>	X		X			X		geittelg
<i>Dryopteris felix-mas</i>			X		X			ormetelg
<i>Epilobium montanum</i>			X		X	X	X	krattmjølke
<i>Epilobium palustre</i>	X		X	X				myrmjølke
<i>Elytrigia repens ssp. repens</i>				X				kveke
<i>Empetrum nigrum ssp. n.</i>	X	X	X	X	X	X		kreking
<i>Erica tetralix</i>	X	X	X					klokkelyng
<i>Eriophorum angustifolium</i>	X	X	X			X		duskull
<i>Eriophorum vaginatum</i>	X	X	X			X		torvmyrull
<i>Equisetum arvense</i>		X	X			X	X	åkersnelle
<i>Equisetum palustre</i>		X			X			myrsnelle
<i>Equisetum pratense</i>			X					elvesnelle

<i>Euphrasia</i> sp.	x			x				augnetrøst
<i>Festuca pratensis</i>			x					engsvingel
<i>Festuca rubra</i>	x	x	x	x	x	x	x	raudsvingel
<i>Festuca vivipara</i>	x	x	x	x	x	x		geitsvingel
<i>Filipendula ulmaria</i>	x	x	x	x	x			mjødurt
<i>Fragaria vesca</i>			x		x			markjordbær
<i>Galeopsis bifida</i>			x	x		x		vrangdå
<i>Galium aparine</i>				x	x			klengemaure
<i>Galium mollugo</i>			x					stormaure
<i>Galium saxatile</i>	x	x	x	x		x	x	kystmaure
<i>Geranium pratense</i>					x			engstork.
<i>Geranium robertianum</i>			x	x	x	x	x	stankstork.
<i>Geranium sylvaticum</i>	x		x		x	x		skogstork.
<i>Geum rivale</i>	x	x	x	x	x			enghumlebl.
<i>Geum urbanum</i>					x			kratthumle.
<i>Glaux maritima</i>				x				strandkryp
<i>Gymnacarpium dryopteris</i>	x		x					fugletelg
<i>Hedera helix</i>						x		bergflette
<i>Hieracium</i> sp.	x	x	x	x	x	x	x	svæve
<i>Holcus lanatus</i>	x	x	x	x	x	x	x	englodnegras
<i>Holcus mollis</i>		x	x	x		x	x	krattlodnegr.
<i>Honckenya peploides</i>						x		strandarve
<i>Humulus lupulus</i>					x			humle
<i>Hypericum maculatum</i>		x	x		x		x	firkantperi.
<i>Hypericum pulchrum</i>	x		x		x			fagerperik.
<i>Hypochaeris radicata</i>	x		x	x	x	x		kystgrisøre
<i>Ilex aquifolium</i>	x					x		kristorn
<i>Juncus alpinoarticulatus</i>		x						skogsiv
<i>Juncus articulatus</i>		x		x				ryllsiv
<i>Juncus bufonius</i>		x						paddesiv
<i>Juncus conglomeratus</i>	x	x	x	x				knappsiv
<i>Juncus effusus</i>	x	x	x	x		x	x	lyssiv
<i>Juncus gerardii</i>				x	x			saltsiv
<i>Juncus filiformis</i>		x	x					trådsiv
<i>Juncus supinus</i>		x						dysiv
<i>Juncus squarrosus</i>	x	x	x	x	x			heisiv
<i>Juniperus communis</i>	x	x	x	x	x	x	x	einer
<i>Lapsanacommunis</i>					x			haremat
<i>Lathyrus pratensis</i>					x			gulskolm
<i>Leontodon autumnalis</i>			x	x	x			følblom
<i>Leymus arenarius</i>				x	x			strandrug
<i>Ligusticum scoticum</i>				x	x			strandkjeks
<i>Linna borealis</i>	x	x				x		linna
<i>Lolium perenne</i>			x					raigras
<i>Lonicera periclymenum</i>	x	x			x	x		vivendel
<i>Lotus corniculatus</i>	x	x	x	x	x		x	tiriltunge
<i>Luzula pilosa</i>		x			x	x		hårfrytle
<i>Luzula sylvatica</i>	x	x	x	x	x	x	x	storfrytle
<i>Luzula</i> sp.	x	x	x	x	x	x	x	frytle
<i>Lychnis flos-cuculi</i>	x	x	x	x	x	x		hanekam

<i>Melampyrum pratense</i>	x	x	x		x			stormarimj.
<i>Menyanthes trifoliata</i>		x						bukkeblad
<i>Molinia caerulea</i>	x	x	x		x	x		blåtopp
<i>Montia fontana</i>				x		x		kildeurt
<i>Myosotis arvensis</i>			x	x	x		x	åkerforglem.
<i>Myosotis scorpioides</i>			x	x	x		x	engforglem.
<i>Nardus stricta</i>	x	x	x	x	x		x	finnskjegg
<i>Narthecium ossifragum</i>	x	x	x					rome
<i>Oreopteris limbosperma</i>	x	x	x					smørtelg
<i>Oxalis acetosella</i>	x	x	x		x	x	x	gaukesyre
<i>Oxycoccus quadripetalus</i>		x						tranebær
<i>Pedicularis sylvatica</i>	x	x	x					kystmyrkl.
<i>Picea abies</i>						x		gran
<i>Picea sitchensis</i>			x		x	x		sitkagran
<i>Pinguicula vulgaris</i>	x				x			tettegras
<i>Pinus mugo ssp. mugo</i>	x	x			x	x		buskfuru
<i>Phleum pratense</i>			x		x		x	timotei
<i>Plantago lanceolata</i>	x	x	x	x	x		x	smalkj.
<i>Plantago major</i>					x		x	groblad
<i>Plantago maritima</i>				x	x			strandkj.
<i>Poa annua</i>			x	x			x	tunrapp
<i>Poa nemoralis</i>			x		x	x		lundrapp
<i>Poa pratensis</i>	x	x	x	x	x	x	x	engrapp
<i>Poa trivialis</i>			x	x	x	x	x	markrapp
<i>Polygala serphyllifolia</i>	x	x	x					heiblåfjør
<i>Polygala vulgaris</i>			x		x			storblåfjør
<i>Polypodium vulgare</i>	x	x			x	x		sisselrot
<i>Populus tremula</i>					x			osp
<i>Poyamogeton natans</i>		x						tjønnaks
<i>Potentilla erecta</i>	x	x	x	x	x	x	x	tepperot
<i>Pteridium aquilinum</i>	x	x	x	x	x	x		einstape
<i>Primula vulgaris</i>	x	x	x	x	x			kusymre
<i>Prunella vulgaris</i>		x	x		x		x	blåkoll
<i>Prunus sp.</i>						x		villkirsebær
<i>Puccinellia maritima</i>				x				fjøresaltgras
<i>Quercus robur</i>					x	x		sommereik
<i>Ranunculus acris</i>	x	x	x	x	x	x	x	engsoleie
<i>Ranunculus ficaria</i>			x					vårkål
<i>Ranunculus repens</i>		x	x	x			x	krypssoleie
<i>Rheum rhabarbarum</i>			x					rabarbra
<i>Rhinanthus minor</i>	x	x	x	x	x			småengkall
<i>Ribes nigrum</i>						x		solbær
<i>Ribes uva-crispa</i>						x		stikkelsbær
<i>Rosa dumalis</i>			x	x	x	x	x	kjøtttype
<i>Rosa rugosa</i>		x	x					rynkerose
<i>Rubus chamaemorus</i>	x	x						molte
<i>Rubus idaeus</i>			x	x	x	x		bringebær
<i>Rumex acetosa</i>	x	x	x	x	x	x	x	engsyre
<i>Rumex crispus</i>			x	x	x			krushøymole
<i>Rumex longifolius</i>			x	x	x			vanlig høym.

<i>Rumex obtusifolius</i>		x	x	x	x			byhøymole
<i>Sagina procumbens</i>				x			x	tunsmåarve
<i>Salix aurita</i>	x	x		x				øyrevier
<i>Salix caprea</i>			x				x	selje
<i>Salix glauca</i>	x							sølvvier
<i>Salix herbacea</i>	x							museøyre
<i>Salix repens</i>		x						krypvier
<i>Sambucus racemosa</i>							x	raudhyll
<i>Sanicula europaea</i>			x	x	x			sannikel
<i>Saxifraga aizoides</i>			x					gulsildre
<i>Scutellaria galericulata</i>				x				skjoldbærer
<i>Sedum acre</i>					x			bitter bergk
<i>Sedum anglicum</i>	x		x	x	x			kystbergkn.
<i>Silene dioica</i>			x		x		x	raud jonsok.
<i>Silene vulgaris ssp. vul.</i>			x					engsmelle
<i>Sorbus aucuparia</i>	x	x	x		x	x	x	rogn
<i>Sorbus hybrida</i>	x		x		x	x		rognasal
<i>Solidago virgaurea</i>			x		x			gullris
<i>Stachys sylvatica</i>	x		x		x			skogsvinerot
<i>Stellaria alsine</i>			x					bekkestjerne
<i>Stellaria media</i>			x	x	x		x	vassarve
<i>Succisa pratensis</i>	x	x	x	x	x		x	blåknapp
<i>Taraxacum sp.</i>			x	x	x		x	løvetann
<i>Thelypteris phegopteris</i>	x							hengjeveng
<i>Trichophorum cespitosus</i>	x	x	x	x	x			bjønnskjegg
<i>Trientalis europaea</i>	x	x	x				x	skogstjerne
<i>Trifolium pratense</i>			x	x	x		x	raudkløver
<i>Trifolium repens</i>	x	x	x	x			x	kvitkløver
<i>Triglochin maritima</i>					x			fjøresaulauk
<i>Triglochin palustris</i>				x				myrsaulauk
<i>Tropolium pannonicum</i>					x			strandstjerne
<i>Ulmus glabra</i>					x	x		alm
<i>Urtica dioica</i>			x	x	x	x	x	nesle
<i>Vaccinium myrtillus</i>	x	x	x		x	x	x	blåbær
<i>Vaccinium uliginosum</i>	x	x	x	x		x		blokkebær
<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	x	x	x		x	x	x	tyttebær
<i>Valeriana sambucifolia</i>	x	x	x	x	x	x	x	vendelrot
<i>Veronica beccabunga</i>			x					bekkeveron
<i>Veronica chamaedrys</i>	x		x		x		x	tviskjeggv.
<i>Veronica officinalis</i>	x		x	x	x	x	x	legeberonika
<i>Veronica serpyllifolia</i>			x		x		x	snauveronika
<i>Vicia cracca</i>	x		x	x	x	x		fuglevikke
<i>Vicia orobus</i>					x			vestlandsvik
<i>Vicia sepium</i>	x		x	x	x	x		gjerdevikke
<i>Vicia sylvatica</i>					x			skogvikke
<i>Viola sp.</i>	x	x	x	x	x	x		fiol